TÜRKİYE'DE ULUSAL PROGRAM VE ULUSLARARASI BAKALORYA PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN 21. YÜZYIL BECERİLERİNE İLİŞKİN ALGILARI

Esra Öztermiyeci
171182205

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı
Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Programı
Uluslararası Bakalorya İleri Liderlik Araştırmaları Sertifikalı
Danışman: Dr. Öğretim Üyesi Jale Onur

İstanbul
T.C. Maltepe Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eylül, 2019

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

ESRA ÖZTERMİYECİ'ın "Türkiye'de Ulusal Program ve Uluslararası Bakalorya Programı Öğrencilerinin 21. Yüzyıl Becerilerine İlişkin Algıları" başlıklı tezi 27.09.2019 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından değerlendirilerek "Maltepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği" nin ilgili maddeleri uyarınca Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans/~~Doktora~~ tezi oy ~~birliğiyle~~/oy çokluğuyla, başarılı/~~başarısız~~ olarak kabul edilmiştir.

	Unvanı. Adı ve Soyadı	İmza
Üye (Tez Danışmanı)	Dr. Öğr. Üyesi Jale ONUR (Danışman) Maltepe Üniversitesi	.....
Üye	Dr. Öğr. Üyesi Şahin ÇETİN Maltepe Üniversitesi	.....
Üye	Dr. Öğr. Üyesi Armağan ATEŞ Bilkent Üniversitesi	.....

Prof. Dr. Ahu TUNÇEL ÖNKAL
Enstitü Müdürü

maltepe üniversitesi	ETİK İLKE VE KURALLARA UYUM BEYANI	Doküman No	FR-178
		İlk Yayın Tarihi	01.03.2018
		Revizyon Tarihi	
		Revizyon No	00
		Sayfa	1/1

Revizyon Takip Tablosu

REVİZYON NO	TARİH	AÇIKLAMA
00	01.03.2018	İlk yayın.

ETİK İLKE VE KURALLARA UYUM BEYANI

27/09/2019

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarından bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilmeyen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; çalışmanın Maltepe Üniversitesinde kullanılan "bilimsel intihal tespit programı" ile tarandığını ve öngörülen standartları karşıladığını beyan ederim.

Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara razı olduğumu bildiririm.

Esra Öztermiyeci

Hazırlayan	Kalite Koordinatörü	Kurumsal Yetkili
İlgili Birim	Dr. Öğr. Üyesi Şafak GÜNDÜZ	Prof. Dr. Belma AKŞİT

(Dokuman No: FR-178; Yayın Tarihi: 01.03.2018; Revizyon Tarihi: ; Revizyon No:00)

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın gerçekleşmesinde, yardımlarını esirgemeyen, değerli bilgilerini benimle paylaşan, her zaman yanımda olan ve sonsuz desteğini hissettiren, çok kıymetli danışmanın Dr. Öğr. Üyesi Jale Onur'a şükranlarımı sunarım. Hayatımın her döneminde yolumu aydınlatan, bana yeni ufuklar açan, gelecekteki meslek hayatımda bana kazandırdığı tecrübelerden ve değerli bilgilerden yararlanacağıma inandığım çok sevgili öğretmenim, yöneticim Sayın Füsun Ersoy'a teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmama yön veren ve destek olan tüm hocalarıma, yorumları ve değerlendirmeleri ile değer katan Songül Kılıç Öcalan'a, verdiği gönülden destek, paylaşım ve yardımseverliği için bu zorlu süreçte birlikte yol aldığım çok sevgili arkadaşım Burcu Oraz'a teşekkür borçluyum. Son olarak tüm kalbi ile beni destekleyen ve her zaman benim yanımda olan sevgili aileme sonsuz teşekkürler.

Esra Öztermiyeci

Eylül 2019

ÖZ

TÜRKİYE'DE ULUSAL PROGRAM VE ULUSLARARASI BAKALORYA PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN 21.YÜZYIL BECERİLERİNE İLİŞKİN ALGILARI

Esra Öztermiyeci
Yüksek Lisans Tezi
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Programı
Uluslararası Bakalorya İleri Liderlik Araştırmaları Sertifikalı
Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Jale Onur
Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019

21. yüzyıl sosyal ve ekonomik değişimleri de beraberinde getirmiştir. Kültürel, ekonomik ve politik globalleşme artarken, bilimsel ve teknolojik alandaki gelişmeler uluslararası entegrasyonu ve iş birliğini geliştirmiş, değişime büyük katkı sağlamıştır. Yeni jenerasyonu bilgi toplumuna hazırlamak ve sunmuş olduğu imkânlardan faydalanmalarını sağlamanın önemi yadsınamaz bir gerçek olarak görülmektedir. Bilginin artan üretimi, paylaşımı ve her formunun uygulanması ekonomik ve kültürel kalkınmaya etki etmektedir. Bilgi, kişisel ve mesleki gelişimin itici gücü olarak görülmektedir. İnsanlar bilgi edindiği, öğrenme becerileri kazandığı ve bunları anlamlı kullanım için yetkinliğe dönüştürdüğünde yalnızca ekonomik ve teknolojik ilerleme sağlamaz aynı zamanda kişisel memnuniyet ve refah da elde edilir (Eurydice, the information network on education in Europe, 2002).

Bu araştırmada Türkiye'de gelecekte iş hayatına atılacak bugünün öğrencilerinde aranacağı düşünülen 21. yüzyıl becerileri algılarına Uluslararası Bakalorya Diploma Programı'nın etkisi araştırılmıştır. Uluslararası Bakalorya Diploma Programı ve Milli Eğitim Bakanlığı Ulusal Öğretim Programı arasında öğrencilerin bu beceri algı düzeyleri arasında fark olup olmadığı sorgulanmıştır. Araştırmada Uluslararası Bakalorya Diploma Programı uygulayan dört lisede öğrenim gören 12. sınıf öğrencilerine 21. yüzyıl becerilerini bilişsel, duyuşsal ve sosyo-kültürel alt boyutta ölçen 33 maddelik anket uygulanmıştır. Anket verileri SPSS programı ile analiz edilmiştir. Beş uluslararası Bakalorya Diploma Programı ve beş Ulusal Program öğrencisi ile yapılan görüşmelerden elde edilen veriler, bulguları desteklemek amacı ile kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda Uluslararası Bakalorya Diploma Programı öğrencilerinin 21. Yüzyıl becerileri düzeylerine ilişkin algılarının ulusal program öğrencilerine göre daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Uluslararası Bakalorya Programı öğrencileri ile ulusal programda eğitim gören öğrencilerin 21. Yüzyıl beceri algılarının karşılaştırması sonucu en yüksek fark %8 ile bilişsel boyutta görülürken, sosyokültürel boyutta fark %3.6, duyuşsal boyuttaki fark ise en düşük ve %2,6 olarak Uluslararası Bakalorya Programı lehine görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: 21. Yüzyıl Becerileri, Uluslararası Bakalorya Programı, Milli Eğitim Bakanlığı Ulusal Eğitim Programı.

ABSTRACT

THE PERCEPTIONS OF THE STUDENTS EDUCATED IN NATIONAL PROGRAMME AND INTERNATIONAL BACCALAUREATE PROGRAMME IN TURKEY ABOUT THE 21ST CENTURY SKILLS

Esra Öztermiyeci
Master Thesis
Department of Educational Sciences
Educational Management and Supervision Programme
with International Baccalaureate Advanced Certificate in Leadership Research
Advisor: Asst. Prof. Jale Onur
Maltepe University Graduate School of Social Sciences, 2019

21st century brought along social and economic changes with it. As the cultural, economic and political globalization has increased, the development in scientific and technological fields enhanced international integration and cooperation and made great contribution to these changes. The importance of preparing the next generation to information society and to make use of the opportunities that it offers is seen as an undeniable fact. The increasing production, sharing and application of all forms of knowledge affect the creation of economic and cultural development. Knowledge is seen as the driving force of personal and professional development in 21st century.When people acquire knowledge and learning skills and turn them into competences for meaningful use, not only economic and technological progress but also personal satisfaction and prosperity are achived . (Eurydice, 2002).

In this study, in Turkey the effect of International Baccaluarete Diploma Program on the perception of the students about the 21st century skills which are deemed necessary in today's students, who will participate in business life in the future, was explored. It was questioned whether there is a difference between the International Baccaluarete Diploma Programme and Ministry of National Education Program in helping students to gain the perception of these skills. In the research, a 33-items questionnaire which measures the 21st century skills in cognitive, affective and socio-cultural sub-categories was applied to 12 graders in four high schools which apply both International Baccaluarete Diploma Programme and Ministry of National Education Program. The survey was evaluated by SPSS program. The data obtained from the interviews with five International Baccaluarete Diploma Programme and five Ministry of National Education Program students were used to support the findings.

As a result of the research, it was concluded that the perception of the students educated in International Baccalaureate Programme in Turkey on 21st century skills level is higher than the national program students. As a result of the comparison of 21st century skill perception of International Baccaluarete Programme students and students studying in National Program, the highest difference was seen in perception of cognitive skills with 8%, followed by sociocultural skills with 3.6% and the difference in affective skills was lowest 2.6% in favor of the International Baccalaurete Programme.

Keywords: 21st Century Skills, International Baccaluarete Diploma Programme, Ministry of National Education Program.

İÇİNDEKİLER

ETİK İLKE VE KURALLARA UYUM BEYANI ..... İİ
TEŞEKKÜR ..... İV
ÖZ V
ABSTRACT ..... Vİ
İÇİNDEKİLER ..... Vİİ
TABLOLAR LİSTESİ ..... İX
KISALTMALAR LİSTESİ X
ÖZGEÇMİŞ ..... Xİ
BÖLÜM 1. GİRİŞ 1
1.1. PROBLEM 1
1.2. 21. YÜZYIL BECERİLERİ 2
1.2.1. 21. yüzyılda eğitim 9
1.2.2. Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim ve Öğretim Programı (Ulusal Program) 10
1.2.2.1 Milli Eğitim Bakanlığı Programı ve 21. yüzyıl becerileri 12
1.2.3. Uluslararası Bakalorya Diploma Programı 14
1.2.3.1. Uluslararası Bakalorya Programı ve 21. yüzyıl becerileri 16
1.3. KONU İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR 17
1.4. ARAŞTIRMANIN AMACI 20
1.5. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ 21
1.6. ARAŞTIRMANIN VARSAYIMLARI 22
1.7. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI 22
BÖLÜM 2. YÖNTEM 23
2.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ 23
2.2. EVREN VE ÖRNEKLEM 24
2.3. VERİLER VE TOPLANMASI 25
2.3.1 Nicel Veri Kaynağı 25
2.3.1.1 Bilişsel Boyut 26
2.3.1.2 Duyuşsal Boyut 26
2.3.1.3 Sosyo-kültürel Boyut 27
2.3.2. Nitel Veri Kaynağı 28
2.4. VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ VE YORUMLANMASI 29
2.4.1. Nicel verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması 29
2.4.2. Nitel verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması 31
BÖLÜM 3. BULGULAR VE YORUMLAR 33
3.1. BULGULAR 33
3.1.1. Bilişsel beceri algılarına ilişkin nicel bulgular 33
3.1.2. Duyuşsal beceri algılarına ilişkin nicel bulgular 35
3.1.3. Sosyo-kültürel beceri algılarına ilişkin nicel bulgular 36

3.1.4. 21. yüzyıl becerileri algısında IBDP ve Ulusal Program farkı ile ilgili bulgular 38
3.1.5 Nitel Bulgular 42
3.2 YORUMLAR 46
3.2.1. IBDP öğrencilerinin 21. yüzyıl becerileri algıları ile ilgili yorumlar 46
3.2.2. Ulusal Program öğrencilerinin 21. yüzyıl becerileri algıları ile ilgili yorumlar 47
3.2.3. IBDP ve Ulusal Program öğrencilerinin 21. yüzyıl bilişsel becerileri algılarına ilişkin yorumlar 47
3.2.4. IBDP ve Ulusal Program öğrencilerinin 21. yüzyıl duyuşsal becerileri algılarına ilişkin yorumlar 50
3.2.5. IBDP ve Ulusal Program öğrencilerinin sosyo-kültürel becerileri algılarına ilişkin yorumlar 53
BÖLÜM 4. SONUÇ 56
4.1. ÖZET 56
4.2. YARGI 58
4.3. ÖNERİLER 60
EK'LER 62
EK-A ARAŞTIRMA ÖLÇEĞİ 62
EK-B ÖLÇEK İZİN BELGESİ 65
EK-C ANKET UYGULAMA İZNİ 66
KAYNAKÇA 67

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1.1. Dünya Ekonomik Forumu 21.Yüzyıl Becerileri Sınıflandırması 3
Tablo 1.2. P21 Çerçeve Raporuna Göre 21.Yüzyıl Becerilerinin Sınıflandırması 4
Tablo 1.3. OECD Başarılı Bir Yaşam Ve İyi İşleyen Bir Toplum İçin Temel Yeterliliklerin Sınıflandırması 4
Tablo 1.4. ATC21s 21.Yüzyıl Becerilerinin Sınıflandırılması 5
Tablo 1.5. NRC 21.Yüzyıl Becerileri Sınıflandırması 6
Tablo 1.6. Yeni Milenyum Öğrenenleri İçin Eğitim Performansının Kavramsal Çerçevesi 6
Tablo 1.7. 21.Yüzyıl Beceri Sınıflandırmalarının Karşılaştırılması 7
Tablo 2.1. Örneklem Dağılımı 24
Tablo 2.2. 21.Yüzyıl Becerileri Ölçek Maddelerinin Alt Boyutlara Göre Sınıflandırılması 27
Tablo 2.3. Ölçekten Elde Edilen Puanların Betimsel İstatistiği ve Çarpıklık/Basıklık Katsayıları 30
Tablo 3.1. IBDP ve Ulusal Program Öğrencilerinin 21.Yüzyıl Bilişsel Beceri Algılarına İlişkin Görüşleri 33
Tablo 3.2. IBDP ve Ulusal Program Öğrencilerinin 21.Yüzyıl Duyuşsal Beceri Algılarına İlişkin Görüşleri 35
Tablo 3.3. IBDP ve Ulusal Program Öğrencilerinin 21.Yüzyıl Sosyo-Kültürel Beceri Algılarına İlişkin Görüşleri 37
Tablo 3.4. Kovaryans Eşitliği Test Sonuçları 39
Tablo 3.5. Levene Testi Sonuçları 39
Tablo 3.6. Tek Yönlü Manova Test Sonuçları 40
Tablo 3.7. 21.Yüzyıl Beceri Alt Boyutları ve Program Türlerine Göre Gruplar İçin Tek Yönlü Çoklu Varyans Analiz Sonuçları 40

KISALTMALAR

IB: Uluslararası Bakalorya (International Baccalaureate)

IBO: Uluslararası Bakalorya Örgütü (International Baccalaureate Organisation)

IBDP: Uluslararası Bakalorya Diploma Programı (International Baccalaureate Diploma Programme)

EE: Bitirme Tezi (Extended Essay)

TOK: Bilgi Teorisi Dersi (Theory of Knowledge)

CAS: Yaratıcılık, Etkinlik, Hizmet (Creativity, Activity, Service)

BİT: Bilgi İletişim Teknolojileri

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

OECD: Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (Organisation for European Economic Co-operation)

ATC21S: 21. Yüzyıl becerilerini değerlendirme ve öğretme (Assessment & Teaching of 21st Century Skills)

NRC : Ulusal Araştırma Merkezi (National Research Council)

WEF: Dünya Ekonomik Forumu (World Economic Forum)

PISA: Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (Programme for International Student Assessment)

IGCSE: International Certificate of Secondary Education

AP: İleri Seviye Yerleştirme programı (Advanced Placement)

ÖZGEÇMİŞ

Esra Öztermiyeci

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Eğitim

Y.Ls.2019 Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Ls.1991 Boğaziçi Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi

Kimya

Lise1985 Kadıköy Kız Koleji

İş/İstihdam

2002 - TED İstanbul Koleji (Müdür Yrd./Uluslarrarsı Programlar Koor.)

1999- 2002İstek Semiha Şakir Özel Okulları

1997-1999İstek Turizm Ticaret ve Eğitim

1994-1995Taylan-Etker Uluslararası Ticaret LTD.

1991-1994 Intourist-Istanbul Sovyet Turizm Teşkilatı

Kişisel Bilgiler

Doğum yeri ve yılı : İstanbul, 1968 Cinsiyet: K

Yabancı diller : İngilizce (çok iyi)

GSM / e-posta : 05322368633 / esra.oztermiyeci@gmail.com.

BÖLÜM 1. GİRİŞ

Bu bölümde problem ortaya konulacak, konu ile ilgili araştırmalar, literatür taraması ve araştırmanın amacına yer verilecektir.

1.1. Problem

Gençleri bilgi toplumunun zorluklarına karşı hazırlarken aynı zamanda bilginin ve gelişen teknolojinin nimetlerinden faydalanmalarını sağlamak, eğitim ve öğretim sistemlerinde gerek öğretim programları gerekse öğretme ve öğrenme metotlarının yeniden yapılandırılmasını ya da güncellenmesini gerektirmiştir. Gelecekte günlük ve iş hayatında başarılı olmak, kültürel çeşitliliğin arttığı toplumda yer edinebilmek, barışçıl, farklı kültürlere saygılı, iletişimin güçlü olduğu bir dünyada yaşayabilmek için gerekli olan beceriler ön plana çıkmaktadır.

Gelişmiş ekonomilerde imalattan enformasyon ve bilgi hizmetlerine kadar her alanda kayda değer bir değişim olmuştur. Bilgi özelleşerek ve katlanarak büyümektedir. Bilgi ve iletişim teknolojileri sayesinde işi yaşamı ve sosyal ilişkiler değişmektedir. Artık başarı, daha çok iletişim, paylaşım, karmaşık problemlerin çözümünde bilginin kullanımı, değişim ve uyum sağlama, yeni bilgiler üretme, insan kapasitesini ve üretkenliğini arttırmak için teknolojinin gücünü arttırma ve genişletme olarak tanımlanmaktadır (Binkley & diğerleri., 2011). Bugünün öğrencilerinin geleceğin dünyasında, yaşamın beklentilerini karşılamaya hazırlıklı olmaları gerekmektedir. Dünün rutin işleri bugün teknoloji ile yer değiştirmektedir. Bu işlerin yerine, bilgi yönetimi, soyut muhakeme ve kişisel hizmet sektörleri öne çıkıyor gibi görünmektedir. Bu işler kolaylıkla bilgisayar ve makinelerin yapamayacağı uygulanabilir problem çözme, eleştirel düşünce, kompleks karar verme, etik akıl yürütme ve yenilikçilik gibi becerileri içermektedir. Aynı zamanda özerk çalışma, motive olma, kendini gözlemleme ve hayat boyu öğrenmeyi iş yaşamı için etkin hale gelmektedir. Bireyler yeni iş ortamlarına uyum sağlayabilmeli, çeşitli ortamlarda iletişim kurabilmeli ve farklı kültürlerden insanlarla etkileşime girebilmelidir (National Research Council, 2011:VII).

21. yüzyılda topluma üretici olarak katılabilmek, gerekli olan temel öğrenme, yenilik, teknoloji ve kariyer gibi iş ve yaşam becerilerini edinirken aynı zamanda bir

bilgi alanının temel içeriğini de hızla öğrenmeyi gerektirmektedir. Bir disiplinin temel prensiplerini öğrenmek ve bunları başka bir disiplinin bilgi ve uygulamaları ile harmanlayarak yeni bilgiler üretmek 21. yüzyılın yüksek talep gören becerileri olacaktır (Trilling & Fadel, 2009:16-18).

Yükseköğrenimden, iş dünyasından ve iş gücü piyasalarından gelen çok sayıda raporda bu becerilerin işverenler tarafından önemsendiği, yükseköğretim başarısı için kritik önem taşıdığı ancak günümüz lise mezunlarında yeterince temsil edilmediği savunulmaktadır (National Research Council, 2011:VIII) İşletmelerin 21. yüzyıl ekonomisinde başarılı olabilmeleri için ihtiyaç duyacakları çalışanları ve yenilikçileri yetiştirecek şekilde öğretim vermeleri için dünyadaki eğitim sistemleri üzerinde baskı artmaktadır (Trilling & Fadel, 2009:25).

Bu çalışmada 21.yüzyılda gerekli olduğu düşünülen beceriler irdelenecek ve Türkiye'de Uluslararası Bakalorya Diploma Programı ve Milli Eğitim Bakanlığı Öğretim Programı içinde öğrenim gören öğrencilerin 21. Yüzyıl beceri algıları karşılaştırılacaktır.

1.2. 21. Yüzyıl Becerileri

21. yüzyıl becerileri konusunda pek çok akademisyen, araştırmacı ve kurum tarafından çalışma yapılmış olup farklı sınıflandırmalar oluşmuştur. Bu nedenle öncelikle gelecekte bugünün öğrencilerinin iş ve günlük yaşamda ihtiyaç duyacağı becerilerin neler olacağı konusunda uluslararası kuruluşların yapmış olduğu sınıflandırmalara ve tez çalışmasına kaynak oluşturan araştırmanın sınıflandırmasına yer verilecektir.

Dünya Ekonomik Forumu (World Economic Forum - WEF) kaynaklarında yer alan sınıflandırmada 21. yüzyıl becerileri temel okuryazarlık, yetkinlikler ve karakter özellikleri olmak üzere üç grupta toplanmıştır (World Economic Forum, 2015). Dünya Ekonomik Forumu kaynaklarında yer alan 21. yüzyıl becerileri Tablo 1.1.'de sınıflandırılmıştır.

Tablo 1.1. Dünya Ekonomik Forumu 21.Yüzyıl Becerileri Sınıflandırması

Temel Okuryazarlık	Yetkinlikler	Karakter Özellikleri
Okuryazarlık	Eleştirel düşünme/ Problem çözme	Merak
Matematik becerisi	İletişim	Girişimcilik
Bilimsel okuryazarlık	İş Birliği	Kararlılık
Bilişim ve iletişim tek. okuryazarlığı		Uyum sağlama
Finansal okuryazarlık		Liderlik
Kültür ve vatandaşlık okuryazarlığı		Sosyal ve kültürel farkındalık

(World Economic Forum, 2015)

21. Yüzyıl Öğrenimi için Ortaklık (Partnership for 21st Century Learning) adlı kâr amacı gütmeyen kuruluşun 21. yüzyıl becerileri P21 çerçeve raporunda gelecek için öğrencilerin İngilizce, okuma ve dil becerileri, dünya dilleri, sanat, matematik, ekonomi, bilim, coğrafya, tarih, devlet ve yurttaşlık bilgisi gibi temel akademik bilgileri öğrenmelerinin yanı sıra bu akademik bilgileri destekleyecek küresel farkındalık, finansal, ekonomik, iş ve girişimcilik okuryazarlığı, vatandaşlık okuryazarlığı, sağlık okuryazarlığı ve çevre okuryazarlığı gibi 21. yüzyıl disiplinler arası temel becerilerine de sahip olmaları gerektiği vurgulanmaktadır. Öğrencilerin belirtilen alan bilgilerini, öğrenme ve yenilik becerileri, bilgi, medya ve teknoloji becerileri, yaşam ve kariyer becerileri ana başlıklarında toplanan iş ve yaşam becerileri ile birleştirmelerinin beklendiği belirtilmektedir (Trilling & Fadel, 2009:175-176). P21 çerçeve raporuna göre 21. yüzyıl becerilerinin sınıflandırması Tablo 1.2.'de gösterilmiştir.

Tablo 1.2. P21 Çerçeve Raporuna Göre 21.Yüzyıl Becerilerinin Sınıflandırması

Öğrenme ve Yenileşim Becerileri	Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri	Kariyer ve Yaşam Becerileri
Eleştirel düşünme ve problem çözme	Enformasyon okuryazarlığı	Esneklik ve uyum
İletişim ve iş birliği	Medya okuryazarlığı	Girişimcilik ve kendini yönetme
Yaratıcılık ve yenileşim	BİT okuryazarlığı	Sosyal ve kültürler arası iletişim
		Üretkenlik ve hesap verebilirlik
		Liderlik ve sorumluluk

(Trilling & Fadel, 2009:175-176)

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü'nün (OECD) pek çok bilim insanı, uzman ve kuruluşun iş birliği ile gerçekleştirdiği Temel Yeterliklerin Tanımlanması ve Seçilmesi (DeSeCo) projesinde başarılı bir yaşam ve iyi işleyen bir toplum için temel yeterlikleri sıralanmıştır. Söz konusu yeterlikler, araçları interaktif olarak kullanma, heterojen gruplarda etkileşim, bağımsız olarak hareket etme olmak üzere üç ana boyutta toplanmaktadır (OECD, 2005:10-15). OECD raporuna göre 21. yüzyıl becerilerinin sınıflandırılması Tablo 1.3.'de gösterilmiştir.

Tablo 1.3. OECD Başarılı Bir Yaşam ve İyi İşleyen Bir Toplum İçin Temel Yeterliliklerin Sınıflandırması

Araçların interaktif kullanımı	Heterojen Gruplarda Etkileşim	Bağımsız Hareket Etme
Dilin, sembollerin ve metinlerin etkileşimli olarak kullanımı	Başkaları ile iyi iletişim kurabilme	Büyük resimde veya geniş içerikte hareket edebilme
Bilgi ve enformasyonun etkileşimli olarak kullanımı	İşbirliği yapabilme	Yaşam planları ve kişisel projeler geliştirme ve uygulama
Teknolojinin etkileşimli kullanımı	Çatışmaları yönetebilme ve çözebilme	Haklarını, ilgi alanlarını, sınırlarını ve ihtiyaçlarını savunma ve değerlendirme

(OECD, 2005:10-15)

Cisco Systems Inc, Intel Corporation and Microsoft Corp. 2008 yılında bir ortaklık oluşturarak dünyada eğitimin globalleşmesi için 21. Yüzyıl Becerilerinin Değerlendirilmesi ve Öğretilmesi (The Assessment and Teaching of 21st Century Skills - ATC21S) projesine sponsor olmuşlardır. ATC21S projesi, 21. yüzyıl becerilerinin tanımlanmasını, geliştirilmesini ve ölçülmesini hedeflemektedir (ATC21S, 2009-2012:1). ATC21S raporunda yer alan 21. yüzyıl beceri sınıflandırmaları Tablo 1.4.'de gösterilmiştir.

Tablo 1.4. ATC21S 21.Yüzyıl Becerilerinin Sınıflandırılması

Düşünme Yolları	Çalışma Araçları	Çalışma Yolları	Dünya'da Yaşama Yolları
Yaratıcılık ve yenileşim	Enformasyon okuryazarlığı	İletişim	Yerel ve küresel vatandaşlık
Eleştirel düşünme problem çözme, karar verme	BİT okuryazarlığı	İş birliği (takım çalışması)	Yaşam ve kariyer
Öğrenmeyi öğrenme / Üst biliş			Kişisel ve sosyal sorumluluk – kültürel farkındalık ve yeterlik

(ATC21S, 2009-2012:1)

Amerikan Ulusal Araştırma Konseyi (The National Research Council – NRC) 21. yüzyıl becerilerini üç ana grupta toplamıştır. Bunlar; bilişsel beceriler, kişiler arası beceriler, kişisel becerilerdir (National Research Council, 2011:2) 21. yüzyıl becerileri sınıflandırması Tablo 1.5.'de gösterilmiştir.

Tablo 1.5. NRC 21.Yüzyıl Becerileri Sınıflandırması

Bilişsel Beceriler	Kişilerarası Beceriler	Kişisel Beceriler
Rutin olmayan problem çözme	Kompleks iletişim	Kendini yönetme
Sistemsel düşünme	Sosyal beceriler	Zaman yönetimi
Eleştirel düşünme	Takım çalışması	Kişisel gelişim
	Kültürel hassasiyet	Öz düzenleme
	Çeşitlilik ile başa çıkma	Uyum sağlama
		Yönetici işlevi

(National Research Council, 2011:2)

Tez araştırmasında uygulanan ölçeğe kaynak olan Kang, Heo, Jo, Shin ve Seo tarafından yapılmış olan başka bir sınıflandırmada bilgi toplumunun gereksinim duyduğu beceriler üç ana başlıkta gruplandırılmıştır; Bili yönetimi, bilgi yapılandırması, bilgi kullanımı, problem çözme becerileri), duyuşsal (öz kimlik, öz değer, kendini yönetim, kişisel sorumluluk- hesap verebilirlik) ve sosyokültürel (sosyal üyelik, sosyal kabul, sosyalleşme, sosyal görev) (Kang & diğerleri., 2010-2011:161).

Tablo 1.6. Yeni Milenyum Öğrenenleri İçin Eğitim Performansının Kavramsal Çerçevesi

ALANLAR	ALT BOYUTLAR	TANIMLAR
BİLİŞSEL	Bilgi yönetim becerisi	Bilgiyi toplama ve bilgiyi seçme
	Bilgiyi yapılandırma becerisi	Bilgiyi inşa etme
	Bilgiden yararlanma becerisi	Bilgiyi kullanma
	Problem çözme becerisi	Yaratıcı çözümler bulabilme
DUYUŞSAL	Öz kimlik	Kendi kimliğini algılama
	Öz değer	Kişinin değer yargılarının oluşması
	Kendini yönetme	Kendini yönetme sorumluluğunu alma
	Kişisel sorumluluk-Hesap verebilirlik	Girişkenlik proaktif kişiliğe sahip olma

SOSYO-KÜLTÜREL	Sosyal üyelik	Topluluğun ve topluluğa aidiyetinin farkında olma
	Sosyal kabul becerisi	Kendi haricindeki kişileri kabul edebilme
	Sosyalleşme becerisi	Topluluğun diğer üyeleri ile iletişim
	Sosyal görev becerisi	Sosyal açıdan etkin rol alma

(Kang & diğerleri., 2010-2011) Developing an Educational Performance Indicator for New Millennium Learners JRTE 43 (2) p.161

21. yüzyıl becerileri olarak adlandırılan gelecekte yaşamda ve iş hayatında olacak bireylerden beklenilen yetkinlikler çok çeşitli ve farklı gruplandırılmış olsa da pek çoğunda yer alan ortak yetkinlikler ve beceriler eleştirel düşünme ve problem çözme, bilişim teknolojileri yeterliliği, kültürlerarası farkındalık, iletişim, iş birliği, öz yönetim-öz yeterlilik olarak sıralanabilir. Tablo 1.7.'de çalışmada yer verilen 21. yüzyıl becerileri sınıflandırmalarının karşılaştırmalarına yer verilmiştir.

Tablo 1.7. 21.Yüzyıl Beceri Sınıflandırmalarının Karşılaştırılması

	YENİ MİLLENYUM ÖĞRENENLERİ İÇİN EĞİTİM PERFORMANSININ KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ	**DÜNYA EKONOMİK FORUMU 21.YÜZYIL BECERİLERİ**	**P21 ÇERÇEVE RAPORU 21.YÜZYIL BECERİLERİ**	**OECD BAŞARILI BİR YAŞAM VE İYİ İŞLEYEN BİR TOPLUM İÇİN TEMEL YETERLİLİKLERİN SINIFLANDIRMASI**	**ATC21S 21.YÜZYIL BECERİLERİNİN**	**NRC 21.YÜZYIL BECERİLERİ**
BİLİŞSEL	Bilgi Yönetim Becerisi	Okuryazarlık - Matematik becerisi- Bilimsel Okuryazarlık- BİT Okuryazarlığı- Finansal Okuryazarlık- Kültür ve vatandaşlık okuryazarlığı	Enformasyon Okuryazarlığı - Medya Okuryazarlığı- BİT okuryazarlığı	Dili, sembolleri ve metinleri etkileşimli olarak kullanımı- Bilgi ve enformasyonun etkileşimli olarak kullanımı - Teknolojinin etkileşimli kullanımı	Enformasyon okuryazarlığı- BİT okuryazarlığı- Öğrenmeyi öğrenme	
	Bilgi Yapılandırma becerisi					Sistemsel düşünme
	Bilgiden Yararlanma Becerisi					
	Problem Çözme Becerisi	Eleştirel düşünme/Problem çözme	Eleştirel düşünme/Problem çözme		Eleştirel düşünme problem çözme, karar verme	Rutin olmayan problem çözme- Eleştirel düşünme

	YENİ MİLLENYUM ÖĞRENENLERİ İÇİN EĞİTİM PERFORMANSININ KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ	DÜNYA EKONOMİK FORUMU 21.YÜZYIL BECERİLERİ	P21 ÇERÇEVE RAPORU 21.YÜZYIL BECERİLERİ	OECD BAŞARILI BİR YAŞAM VE İYİ İŞLEYEN BİR TOPLUM İÇİN TEMEL YETERLİLİKLERİN SINIFLANDIRMASI	ATC21S 21.YÜZYIL BECERİLERİNİN	NRC 21.YÜZYIL BECERİLERİ
DUYUŞSAL	Öz kimlik	Merak-Girişimcilik-Kararlılık- Uyum sağlama	Yaratıcılık ve Yenileşim	Büyük resimde veya geniş içerikte hareket edebilme	Yaratıcılık ve yenileşim	Kendini yönetme-Zaman yönetimi-Öz düzenleme
	Öz Değer		Esneklik ve Uyum	Yaşam planları ve kişisel projeler geliştirme ve uygulama		Uyum sağlama
	Kendini Yönetme		Girişimcilik ve Kendini Yönetme	Haklarını, ilgi alanlarını, sınırlarını ve ihtiyaçlarını savunma ve değerlendirme		Kişisel gelişim
	Hesap Verebilirlik		Üretkenlik ve Hesap verebilirlik			
SOSYO KÜLTÜREL	Sosyal Üyelik	Sosyal ve kültürel farkındalık	Sosyal ve Kültürler arası iletişim	Başkaları ile iyi iletişim kurabilme	Kişisel ve sosyal sorumluluk – kültürel farkındalık ve yetkinlik	Sosyal Beceriler-Çeşitlilik ile baş edebilme-Kültürel Hassasiyet
	Sosyal Kabul Becerisi				Yerel ve küresel vatandaşlık	
	Sosyalleşme Becerisi	İletişim ve iş birliği	İletişim ve İşbirliği	İşbirliği yapabilme	İletişim İş birliği (takım çalışması)	Kompleks iletişim- Takım Çalışması
	Sosyal Görev Becerisi	Liderlik	Liderlik ve Sorumluluk	Çatışmaları yönetebilme ve çözebilme	Yaşam ve kariyer	

Çok sayıda araştırma bazı bilişsel ve bilişsel olmayan becerilerin 21. yüzyılda giderek daha belirgin hale geldiğini savunmaktadır. Temel konu içeriğinin öğrenilmesi ve teknik yeteneklerin kazanılması gibi geleneksel bilgi formları önemini korurken, toplumların değişen kompozisyonları sebebi ile farklı becerilere daha fazla önem verilmesi gerektiği düşünülmektedir (Wright & Lee, 2014:201).

1.2.1. 21. yüzyılda eğitim

İş dünyası yaratıcı bilgi ve yeteneğin buluştuğu insan kaynaklarını aramakta ve onlara yatırım yapmaktadır. Bu trend, kişileri bilgi ve yeteneklerini arttırmalarının yanı sıra bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT) ve yabancı dil gibi donanımlara sahip olmaya zorlamaktadır. Bilginin tanımı, bildirime dayalı bilgiden yöntemsel bilgiye dönüşmüştür. Başka bir deyişle çok bilgiye sahip olandan ziyade bilgiyi nasıl, ne zaman ve nerede kullanacağını bilen kişiler daha yüksek performans gösterecektir. Bu da okulların müfredatlarını ve öğretim ortamlarını değiştirmelerine neden olmaktadır (Kang & diğerleri., 2010-2011:157-158)

Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) raporunun öğrenmenin doğası ile ilgili bölümünde 21. yüzyıl gereksinimlerine uygun öğrenme ortamlarının geliştirilmesi için 7 prensip öne sürmektedir (OECD, 2010:14-17).

Buna göre;

- *Öğrenme ortamı ana katılımcıları olan öğrencileri, öğrenmeye aktif olarak katılmaya ve kendi aktivitelerini anlayarak gelişmelerine teşvik eder.*
- *Öğrenme ortamı öğrenmenin sosyal doğasına dayanır ve iş birlikçi öğrenmeyi teşvik eder.*
- *Öğrenme ortamında profesyoneller, öğrencilerin motivasyonlarına ve duyguların gelişimdeki önemine uyum sağlar.*
- *Öğrenme ortamı öğrenenlerin bireysel farklılıklarına ve geçmiş bilgilerine karşı hassastır.*
- *Öğrenme ortamı çok çalışmayı gerektiren ve zorlayıcı ancak aşırı yük getirmeyen nitelikteki öğrenme programlarını tasarlar.*
- *Öğrenme ortamında değerlendirme net olarak belirlenmiş beklentilere uygun olarak yapılır. Öğrenmenin desteklenmesi için süreç geri dönütlerine önem verilir.*

- *Öğrenme ortamı bilgilerin ve konuların yatay olarak ilişkilendirilmesini sağlayarak öğrenenin bilgiyi farklı alanlara transfer etmesini, yeniden yapılandırmasını, daha geniş çevre, toplum ve dünya ile ilişkilendirmesini destekler.*

Bilişsel becerilerin yanı sıra 21. yüzyıl yenilenmiş sosyal becerilere de ihtiyaç duymaktadır. Son dönemlerde dünyamız daha parçalanmış aynı zamanda globalleşmiş bir yapı kazandı. Mevcut sosyal bağlar pekişirken ekonomik bariyerler zayıfladı ve yeni bağlar kuruldu. Ülkeler daha öncesinden daha çeşitli ırk, kültür ve dillere sahipler (Kang & diğerleri., 2010-2011)

Geleceğin kültürlerarası etkileşiminin oluşumunda, gençleri farklı kültürlerdeki kişilerle etkileşim halinde olmalarını sağlayacak şekilde eğitmek çok önemli rol oynayacaktır. Gençlerin kültürel çeşitlilik deneyimleri, seyahatleri, erken yaşta eğitim ile onlara bireysel çeşitliliğin fark ettirilmesi bu yolda önemli yapı taşları olacaktır. Bu amaçla gençlere yönelik olarak geliştirilebilecek ulusal öğretim programları ve etkinliklerle bu amaca yönelik etkileyici sonuçlar elde edilebilir.

1.2.2. Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim ve Öğretim Programı (Ulusal Program)

Türkiye'de Program geliştirme çalışmalarının Cumhuriyetin ilanı ile başladığı görülmektedir. İlk olarak 1924 yılında Atatürk'ün daveti ile gelen eğitimci John Dewey'in hazırladığı rapor doğrultusunda beş yıllık ilköğretim programı hazırlanmış, 1926,1936 ve 1948 yıllarında var olan program iyileştirmelerle düzenlenmiştir (Akınoğlu, 2005:33). 1950' li yıllarda ders ve konu içerikleri hazırlanmış ve 1953 yılında ilköğretim program geliştirme çalışmaları yürütülmüştür. 1954-1955 öğretim yılında ortaokul programında da çalışmalara başlanmıştır. 1960'lı yıllar tekrar ilkokul programlarına yoğunlaşılan süreç olup, 1962 yılında toplanan VII. Milli Eğitim Şurası eğitim programlarının günün gereklerine göre düzenlenmesi ve geliştirilmesi yönünde karar almış, pilot uygulamaların ardından 1968-1969 öğretim yılında yeni program uygulamaya konmuştur. 1980'li yıllarda program geliştirme çalışmaları yeni bir boyut kazanmış, Milli Eğitim Bakanlığı program geliştirme konusunda bir model ortaya koymak için çalışmalar yürütmüştür. Bu model, amaç-davranış-işleyiş-değerlendirme yönleri ile programların derslere göre hazırlanması esasına dayandırılarak 1984 yılında

Talim ve Terbiye Kurulu kararı ile yayınlanmıştır. 1990'lı yıllarda eğitim sisteminin yeniden yapılandırılmasında program geliştirme ve ölçme değerlendirmeye önem verilmiş, yeni ders programlarının 1983 yılında belirlenen modele uygun olarak hazırlanması önerilmiş olmasına rağmen bazı bilim adamlarının itirazıyla çalışma yürüten komisyonlar bu konuda serbest bırakılmıştır. Bunun sonucu olarak tek modelli program anlayışından çok modelli program anlayışına geçişte mutabakat sağlanamamış, Türk Milli Eğitim sistemi için uygun program arayışı sürmüştür (Demirel, 1992:28-30). 2000'li yıllarda bazı derslerin programlarında değişikliğe gidilmiş böylelikle program geliştirme çalışmaları devam etmiştir. 2004 yılında ilköğretim programında değişiklik yapılarak 2005-2006 öğretim yılında yürürlüğe girmiştir. Yeni programlar yapılandırıcı yaklaşıma göre hazırlanmıştır (Akınoğlu, 2005:35). 2000'li yıllarda öğretim programlarının yanı sıra okul sistemine yönelik yapısal değişikliklerde yapılmıştır. 2010 yılında tüm liselerin Anadolu lisesine dönüştürülmesine karar verilmiş, 2012 yılında zorunlu 8 yıllık kesintisiz eğitim 12 yıla çıkarılarak 4+4+4 (ilkokul + ortaokul + lise) şekline dönüştürülmüştür. Böylece 8 yıllık kesintisiz eğitim 12 yıllık eğitim haline gelerek açık lise seçeneği sunulmuştur. 12 yıllık kesintisiz eğitime geçilmesi sonucu okul türlerinde değişiklikler olmuştur. Ortaokuldan liseye geçiş sınavlarının yapısında ve yöntemlerinde de 2000-2019 yılları arasında beş kez değişikliğe gidilmiştir (Toker Gökçe, 2018:384-387).

Türkiye eğitim sistemini ve standartlarını belirlemek, açılacak okulları ya da uygulanacak programları onaylamak, Milli Eğitim Bakanlığı'nın (MEB) görevidir. 4 yıllık ilkokul ve 4 yıllık ortaokul ardından merkezi sınav ile öğrenciler 4 yıllık lise öğretimine başlarlar. İlkokuldan lise sonuna kadar 12 yıllık eğitim- öğretim süreci zorunlu eğitim kapsamındadır. 9. ve 10. sınıflar tüm derslerin ortak olarak görüldüğü temel öğretim süreçleri olup, 11. sınıftan itibaren öğrenciler bazı ortak derslerin haricinde tercih ettikleri alana göre seçmeli dersleri alırlar. Türkiye'de uluslararası okullar hariç tüm okullarda Ulusal Program uygulanır. Türkiye'de okullar Uluslararası Bakalorya (IB), Uluslararası Lise Eğitimi Genel Sertifikası (IGCSE), İleri Seviye Yerleştirme Programı (AP) gibi uluslararası eğitim programlarını Milli Eğitim Bakanlığı'ndan onay alarak uygulayabilir.

1.2.2.1 Milli Eğitim Bakanlığı Programı ve 21. yüzyıl becerileri

Milli Eğitim Bakanlığı Temel Kanunu'na (1973:5101-5102) bakıldığında 21.yüzyıl becerileri olarak adlandırılan ve öğrencilerin gelecekteki yaşamlarında kendilerinden beklenen yeterliliklerin pek çoğunun hedeflendiği söylenebilir.

> Madde 2 – Türk Milli Eğitiminin genel amacı, Türk Milletinin bütün fertlerini,
>
> 1. (Değişik: 16/6/1983 - 2842/1 md.) Atatürk inkılap ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiğine bağlı; Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan, insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek;
>
> 2. Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;
>
> 3. İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak….

Genel olarak literatür taramasından elde edilen tüm 21. yüzyıl becerileri sınıflandırma ve tanımlamalarında global bir görüş ve uluslararası anlayışa öncelikle yer verildiği söylenebilir. Milli Eğitim Temel Kanunu daha milliyetçi bir yapıya sahip olmakla birlikte insan haklarına saygı ve kişiliğe değer verme vurgularıyla milliyet, ırk ayırmadan tüm insanlara karşı aynı tutumların eğitimle kazandırılmasının hedeflendiği görülebilir.

2017 yılında Milli Eğitim Bakanlığı programlarında yapılan değişikliğin Talim Terbiye Kurulu tarafından yapılan açıklamasında, yeni müfredat ile öğrencilere kazandırılması hedeflenen yeterlilik ve beceriler ile ilişkili bilgi, beceri ve tutumlar;

1. *Anadilde iletişim*

2. *Yabancı dillerde iletişim*
3. *Matematik yeterliliği*
4. *Bilim ve teknoloji yeterliliği*
5. *Dijital yeterlilik*
6. *Öğrenmeyi öğrenme*
7. *İnisiyatif alma ve girişimcilik algısı*
8. *Sosyal ve kurumsal yeterlilikler*
9. *Kültürel farkındalık ve ifade*

olarak sıralanırken programın 21. yüzyıl becerileri ile bağlantısı belirtilmiştir.

> Bu yeterlilik ve beceriler, müfredatlar da disiplin alanlarının kazanımlarına ve/veya açıklamalarına doğrudan yahut dolaylı olarak ilişkilendirilmiştir. 21. yüzyıl becerileri olarak adlandırılan ve yeni yüzyılın mezunlarının sahip olması beklenilen yeterlilik ve beceriler de kazanımların ve kazanım açıklamalarının yapılandırılmasında göz önünde bulundurulmuştur. Ders içeriklerine ve gerekliliklerine paralel şekilde uygulanmakta olan müfredatlardan farklı olarak 21. yüzyıl becerileri başlığı altında geçen okuryazarlık (sağlık okuryazarlığı, bilimsel okuryazarlık, çevre okuryazarlığı, finansal okuryazarlık, teknoloji okuryazarlığı, bilgi okuryazarlığı, medya okuryazarlığı vb.), sosyokültürel farkındalık gibi kişisel, kişilerarası ve bilişsel becerilere yer verilmiştir (Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu, 2017:8-10)

Milli Eğitim Bakanlığı eğitimde kaliteyi arttırmak yönünde yaptığı çalışmalar sonucunda "2023 Eğitim Vizyonu" belgesini yayınlamış, belgede 21. yüzyıl becerilerine sıklıkla atıfta bulunulmuştur.

> Son yıllarda ise "21. yüzyıl becerileri" diye adlandırılan ve bugün olmazsa olmaz küresel bir norm olarak görülen eğitim yaklaşımı; yaratıcılık, iletişim, takım çalışması, eleştirel düşünce gibi "yumuşak becerilerin kazanılması" adı altında, insanın maddi dünyada başarabildikleri ışığında, gelişimi ve olgunlaşması anlayışını dayatmaktadır. Hatta bu anlayış artık dünyanın her köşesine ithal edilen bir stratejik kavramsal çerçevedir. Tam da bu noktada kadim çağlardan modernleşmeye, sanayi devriminden dijital çağa, teknolojik gelişmelerin vardığı son nokta olan siber-fiziksel sistemlerin her alanda konuşulmaya başlandığı günümüze uzanan bu devamlılıkta, eğitim ve felsefe

arasındaki bağın irdelenmesi çok daha önemli bir hâl almıştır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2018:14)

OECD 2015 verilerine göre, Uluslararası Öğrenciler için Değerlendirme Programı (PISA) sonuçları Türkiye'de öğrencilerin OECD ortalamasının altında olduğunu göstermektedir (OECD, 2015). Okul yöneticileri ve öğretmenlerinin liselerdeki başarısızlık sebepleri hakkındaki görüşlerini yansıtan araştırmada, okul yöneticilerinin akademik başarı olarak daha çok merkezi sınav sonuçlarını değerlendirdiği buna karşılık öğretmenlerin ise öğrencilerin beceri ve davranış kazanımlarını başarı olarak gördükleri sonucuna varılmıştır (Koşar, Koşar & Sezgin, 2016).

Türkiye'de eğitim sistemi değiştikçe -bazen daha kompleks hale gelmiş, bazen önceki yıllara göre daha basitleşmiştir- bazı okullar öğrencileri için ek ya da alternatif ve daha gelişmiş öğretim programları uygulamaya başlamıştır. Örneğin; International Cerificate of Secondary Education (IGCSE), International Baccalaurate Diploma Programme (IBDP) and Advanced Placement (AP) (Teke, 2015:9-10).

Yapılan araştırmada MEB eğitim öğretim programı ile öğrencilerin 21. yüzyıl becerileri algıları irdelenirken aşağıda açıklanacak IBDP programı ile öğrencilerde bu becerileri algılarının ne ölçüde geliştiği karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir.

1.2.3. Uluslararası Bakalorya Diploma Programı

Uluslararası Bakalorya Diploma Programı, merkezi Cenevre'de bulunan Uluslararası Bakalorya Örgütü tarafından uygulanan ve 16-19 yaş arası öğrenciler için hazırlanmış, geniş kapsamlı, iki yıllık bir programdır. (Ateş, 2011)

1968 yılında Cenevre'de kurulmuş olan Uluslararası Bakalorya Örgütü'nün kuruluş amacı diplomatların ve asker çocuklarının sürekli yer değişiminde bulunması sonucu oluşan farklı eğitim standartlarını ortadan kaldırmaktı.

Uluslararası Bakalorya Programı sadece bir akademik program olmayıp, sahip olduğu misyon ile öğrencileri eğitim yoluyla daha iyi bir dünya için hazırlamaktadır. Uluslararası Bakalorya Programları'nda kültürlerarası anlayış ve saygı, ulus ve ulusal kültür algısının alternatif olarak değil, 21. yüzyılda yaşamanın temel bir parçası olarak görülmektedir. Uluslararası Bakalorya'nın misyonu, sorgulayan, bilgili, farkındalığı

olan uluslararası anlayış ve saygı ile daha iyi ve barışçıl bir dünya oluşturmak isteyen gençler yetiştirmektir (The International Baccalaureate, 2014a). Uluslararası Bakalorya, yaş gruplarına göre İlk Yıllar Programı (PYP), Orta Yıllar Programı (MYP), Diploma Programı (DP) ve Kariyer Odaklı Program (CP) olmak üzere dört farklı eğitim ve öğretim programından oluşmaktadır. Bu programlardan Diploma Programı (IBDP) akademik açıdan zorlayıcı, eğitim açısından dengeli bir program olup 16-19 yaş grubu lise öğrencilerini üniversiteye ve hayata hazırlamayı hedeflemektedir. Diploma programında öğrenciler dil ve edebiyat çalışmaları, dil kazanımı, bireyler ve toplumlar, fen bilimleri, matematik ve sanat olmak üzere altı ana alandan ders seçerler. Derslerin bazıları ileri seviye bazıları ise standart seviyededir. Öğrenciler en az 3 dersi ileri seviye olarak, diğerlerini standart seviye olarak almaktadır. Programı tamamlamak ve diploma alabilmek için IB Programı'nda öğrenciler seçtikleri 6 dersten birinin kapsamında ilgi duyduğu bir konu üzerinde en az 4000 kelimeden oluşan bitirme tezi (Extended Essay-EE) yazmaları beklenmektedir. Ayrıca IB Programı'nda öğrenciler bilginin keşfi ve yaradılışına ilişkin kişisel bakış açısını geliştirmeyi hedefleyen IB Diploma Programı'na özgü bir ders olan Bilgi Teorisi dersini (Theory of Knowledge-TOK) dersini başarı ile tamamlamaları beklenmektedir. Sosyal alanda ise Yaratıcılık, Etkinlik, Hizmet (Creativity,Activity, Service-CAS) öğrencinin belirtilen üç alanda IB Diploma Programı kapsamında zorunlu olarak gerçekleştirdiği faaliyetler bütünüdür (The International Baccalaureate , 2014b). Türkiye'de Uluslararası Bakalorya Programı 1994 yılından bu yana faaliyet göstermekte olup 2019 kayıtlarına göre 76 okulda uygulanmaktadır. Bu okulların 50 tanesi Diploma programını uygulamaktadır (The International Baccalaureate Organization, 2014c).

Türkiye'de ulusal program ile birlikte IB Diploma Programı derslerinin içeriklerinin tamamlanması gerekliliği IBDP öğrencilerine ek yük getirmekte, öğrencilerin yaratıcı aktiviteleri ve diğer sorumluluklarını yerine getirmelerini zaman açısından kısıtlayabilmektedir. Öğretim programları arasındaki felsefe farkı da zaman zaman öğretmenleri ve öğrencilerin programlar arasında bocalamasına neden olmakta ve yaratıcı çözüm yolları bulmayı gerektirmektedir. Örneğin Milli Eğitim Bakanlığı programında konular farklı derslerde birbirlerinden bağımsız olarak işlenirken IBDP ise bütünsel ve disiplinler arası yapıya sahiptir. Konular farklı derslerde birbirlerini bütünleyici bir şekilde işlenerek, öğrenciye bütünü göstermek hedeflenmektedir. Ayrıca

üniversiteye hazırlık süreci ve çalışmaları da öğrencileri zorlayan diğer bir konudur (Ateşkan & diğerleri., 2014).

1.2.3.1. Uluslararası Bakalorya Programı ve 21. yüzyıl becerileri

Diploma programı öğrencilerin entelektüel, sosyal, duygusal ve fiziksel olarak sağlıklı bireyler olmalarını sağlayacak şekilde yapılandırılmıştır. Öğrencilerin;

- Fiziksel, entelektüel, duyuşsal ve etik olarak gelişmelerini,
- Altı farklı alanda aldıkları derslerde geniş ve derin bilgi ve anlayış kazanmalarını,
- Yükseköğretime hazırlayacak şekilde öğrenme ile ilgili pozitif tutum ve beceri geliştirmelerini,
- En az iki dili öğrenmelerini, kendi kültürlerini ve farklı kültürleri anlamalarını,
- Disiplinler arası bağlantı kurmalarını, programa ait Bilgi Teorisi (TOK) dersi ile bilginin doğasını keşfetmelerini,
- Bitirme Tezi (EE) ilgi duyulan bir alanda bir ya da birden fazla akademik disiplin bakış açısı ile derinlemesine araştırma yapmalarını,
- Kişisel ve kişiler arası gelişimlerini yaratıcılık, eylem ve hizmet (CAS) sağlamayı hedeflemektedir (The International Baccaluareate Organisation, 2012:2)

Uluslararası Bakalorya Programları öğrenen profilinde yer alan yetkinlikler ve özellikler ile akademik başarının çok ötesine geçmektedir. Her IB Programı gibi Diploma Programı da öğrencilerin öğrenen profiline uygun olarak geliştirmelerini hedeflemektedir. Bu profil öğrencilerin,

- *sorgulayan,*
- *bilgili,*
- *düşünen,*

- *iletişim kuran,*
- *ilkeli*
- *açık görüşlü,*
- *duyarlı,*
- *risk alabilen,*
- *dengeli,*
- *dönüşümlü düşünebilen,*

özelliklere sahip bireyler olarak yetişmelerini hedeflemektedir (The International Baccalaureate Organization , 2013). Uluslararası Bakalorya Programları'nın öğrencileri sadece akademik olarak hazırlanmaktan çok öte, öğrencilerde uluslararası farkındalık, eleştirel düşünme ve hayat boyu öğrenme becerilerini geliştirmek üzere dizayn edildiği görülebilmektedir. IB Programları'nda öğrenenlerin kişisel ve akademik gelişimleri için öğrenmenin merkezinde yer alarak, sorgulayarak kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu alıp, duyarlı ve aktif dünya vatandaşları olarak yetiştirilmek istendikleri söylenebilir.

Uluslararası Bakalorya Programı'nın genel özelliklerine bakıldığında öğrencilere kazandırmak istediği becerilerin pek çoğunun 21. yüzyıl becerileri olarak önceki bölümde alan yazında bahsedilen eleştirel düşünce, sorgulama, iletişim (sosyalleşme), kültürel farkındalık, kendini yönetme, kişisel sorumluluk, sosyal sorumluluk (görev bilinci), iş birliği, karar verme gibi becerilerin arasında yer aldığı görülebilmektedir.

1.3. Konu ile İlgili Çalışmalar

Bu bölümde konu ile ilgili literatür taraması sonuçları sunulmuştur. IBDP'nin 21. yüzyıl becerilerinin oluşmasına etkisi üzerine yapılmış sadece bir araştırma bulunmakla birlikte yakın konularda yapılan çalışmalar araştırmaya ışık tutmuştur.

Dulun, Türk Milli Eğitim müfredatıyla, Uluslararası Genel Ortaokul Sertifika Programı ile ve Uluslararası Bakalorya Organizasyonu'nun Orta Okul Yılları programıyla Bakalorya Diploma Programı'na hazırlanan 9. ve 10. sınıf öğrencilerinin nasıl hazırlandıklarına ilişkin algılarını araştırmıştır. Araştırma sonucunda her üç grubun da öğrenim durumları hakkındaki algılarının olumlu olduğu anlaşılmıştır. Öğrenciler eleştirel düşünme ve iletişimin önemini vurgularken IBO'nın Orta Yıllar

Programının öğrencilere daha fazla araştırma ve bağımsız düşünme fırsatı verdiği sonucu ortaya çıkmıştır (Dulun, 2018).

Teke, IBDP ve Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) lise müfredat programını uygulayan liselerden mezun olan ve üniversite öğrenimine devam eden öğrencilerin aldıkları lise eğitimine bakış açıları üzerine araştırma yapmıştır. Araştırmanın sonucunda IBDP öğrencilerinin üniversiteye hazırlık, müfredat getirileri ve genel memnuniyet açısından MEB mezunlarına göre daha pozitif bakış açısına sahip olduğu buna karşılık stres ve müfredat götürüleri açısında MEB mezunlarının daha pozitif bakış açısına sahip olduğu görülmüştür (Teke, 2015).

Göçmen, 100 IBDP, 100 Ulusal Program olmak üzere 200 öğrenci ile yürüttüğü çalışmada Uluslararası Bakalorya Diploma Programı'nın uluslararası anlayış geliştirmeye katkısı olup olmadığını araştırmıştır. Araştırmada uluslararası anlayış ölçeğinin yanı sıra öğrencilerden uluslararası anlayış ile ilgili tanım yapmaları istenmiştir. Sonuçta iki grup arasında anket sonucunda belirlenen değişkenlere göre anlamlı bir fark olmadığı ancak IBDP öğrencilerinin yazdıkları tanımların daha kapsamlı, kişisel bakış açısını daha fazla yansıtan ve literatürdeki tanımlara daha yakın ifadeler kullandıkları görülmüştür (Göçmen, 2010).

Metli, doktora tezinde öğrencilerin, öğretmenlerin uluslararası farkındalığın Uluslararası Bakalorya Diploma Programı içerisinde destek ve zorlukları hakkındaki algısını incelemiş özellikle IB Diploma Programı'nın ana unsurları olan Yaratıcılık, Etkinlik, Hizmet (CAS), Bitirme Tezi (EE) ve Bilgi Teorisi (TOK) derslerinin uluslararası fikirliliğin ana bileşenleri çok dillilik, kültürler arası anlayış ve küresel sorumluluğu nasıl geliştirdiğini araştırmıştır. Üç farklı okulda karma metot kullanarak araştırmasını gerçekleştiren Metli araştırma sonucunda, en fazla Model Birleşmiş Milletler (MUN) gibi müfredat dışı aktivitelerin uluslararası farkındalık gelişimi konusunda etkisinin olduğu sonucuna varmıştır. Uluslararası farkındalık bileşenlerinden küresel yükümlülüğü en çok Yaratıcılık, Etkinlik, Hizmet aktivitelerinin, küresel sorunlar ve kültürler arası anlayışını Bilgi Teorisi'nin desteklediği sonucuna varılırken çok dilliliği, uluslararası anlayışı, küresel sorumluluğu destekleyen pek çok fırsat sunmasına rağmen bitirme tezinin araştırmanın yapıldığı okullarda uluslararası farkındalığı en az etkileyen faktör olduğu sonucu çıkarılmıştır (Metli, 2018).

Başka bir araştırmada İstanbul ili sınırları içinde IBDP uygulayan liselerde programa dahil olan ve olmayan öğrenci ve öğretmenlerin öğrenme iklimine ilişkin algısı incelenmiş ve IBDP'nin öğretmen ve öğrenciler üzerinde bir etkisi olup olmadığı sorgulanmıştır. Araştırma sonucunda IB Programı'nda ders veren öğretmenlerin müfredat programı ile ilgili iklim algılarının daha olumlu olduğu görülmüştür. IBDP'ye katılan ve katılmayan öğrencilerin öğrenme iklim algıları arasında bir fark olmadığı ancak IBDP'ye katılan öğrencilerin müfradat ve başarı alt boyutlarında programa katılmayan öğrencilere göre daha olumlu algıya sahip oldukları görülmüştür (Bora, 2010).

Wright ve Lee'nin yaptığı çalışmada IBDP programının uygulandığı Çin okullarında 21. yüzyıl becerilerinin geliştirmesi potansiyelini konusunda paydaşların algısını araştırılmıştır. Beş okulda vaka çalışması yapılmış olup araştırmacı ve çalışma grubunun elde ettiği sonuçlara göre IBDP programının özellikle temel koşulları olan Yaratıcılık, Etkinlik, Hizmet (CAS), Bitirme Tezi (EE) ve Bilgi Teorisi (TOK) sayesinde öğrencilerin 21. yüzyıl becerilerini geliştirmesi konusunda görüşmecilerin güveni olduğunu ortaya koymuştur. Bunlardan CAS'ın iletişim, kültürler arası anlayış, liderlik gibi kişiler arası becerileri geliştirdiği, bitirme tezinin yaratıcılık gibi bilişsel, özgüven ve zaman yönetimi gibi kişisel becerileri, Bilgi Teorisinin ise eleştirel düşünceyi geliştirdiği sonucu elde edilmiştir. Karşılaşılan zorluk olarak ise, Çin'de IB Programı'nın temel eğitim felsefesinden daha ziyade uluslararası üniversitelere giriş için bir avantaj olarak görüldüğü ve bunun da not kaygısını öne çıkartabildiği olarak belirtilmiştir (Wright & Lee, 2014).

Dickson, Perry ve Ledger Uluslararası Bakalorya Programının öğretme ve öğrenme üzerine etkisi konulu literatür araştırması sonuçlarına göre okul liderleri ve öğretmenler IB programlarının öğrenme ve öğretmeye pek çok pozitif katkısı olduğunu, öğrencilerde IB programlarından akademik, bilişsel ve duyuşsal fayda sağladıklarını bildirmişlerdir. Birçok okulda istenen öğrenci bazlı, sorgulayıcı öğretim ile öğrencilere eleştirel düşünce, analitik beceriler ve içeriklerin disiplinler arası değerlendirilmesi gibi özelliklerin IB programları ile kazandırıldığının görüldüğü bildirilmiştir. Pek çok paydaş IB programının öğretmenlerin araştırma, eleştirel düşünme, küresel farkındalık, kültürler arası iletişim, işbirlikçi çalışma, yaratıcı pedogojik etkinlikler açısından

geliştirdiğini raporladığını bildirilmiştir. Buna karşılık özellikle diploma programının çok çalışma gerektirdiği için öğrencilerde stres yarattığı, programın ek zaman ve kaynak gerektirdiği belirtilmiş, IB programlarının amaç ve yaklaşımlarının, gerçekleştirilmesinde, ulusal programların müfredat gereksinimleri, değerlendirme, kültürel değerler, eğitim otoritelerinin öncelikleri, paydaşların beklentileri gibi sebepler ile zorlanıldığı belirtilmiştir (Dickson, Perry & Ledger, 2018).

Literatür taraması sonucunda yukarıda da görüldüğü gibi Türkiye'de IBDP programı üzerinde yapılan araştırmalar IBDP programının daha ayrıntılı bölümleri ile ilgili olup, 21. yüzyıl becerileri algılarının gelişimi ile ilgili çalışma yapılmadığı görülmektedir. Buna karşılık Çin'de IBDP Programı uygulanan okullarda 21. yüzyıl becerilerinin gelişim potansiyeli incelenmiş ancak Türkiye için yapılan benzer bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle bu çalışmada IBDP öğrencilerinin 21. yüzyıl becerileri algıları, ulusal programı öğrencilerinin algıları ile karşılaştırmalı olarak araştırılmıştır.

1.4. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma ile Türkiye'de Uluslararası Bakalorya Diploma Programı öğrencilerinin ve Ulusal program öğrencilerinin 21. yüzyıl becerileri algı düzeyleri ile bu öğrencilerin 21. yüzyıl becerileri algıları arasındaki farkın ortaya konulması hedeflenmektedir. Araştırmada öğrencilerin eğitim aldığı programlar IBDP ve MEB Ulusal Programı bağımsız değişkenler, 21. yüzyıl beceri düzeyleri ise bağımlı değişken olup, bilişsel, duyuşsal ve sosyo-kültürel olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır.

Bu amaçla cevaplanacak sorular:

1. Türkiye'de IBDP öğrencilerinin 21. yüzyıl beceri algı düzeyleri nedir?
   1.1. Türkiye'de IBDP öğrencilerinin 21.yüzyıl bilişsel beceri algı düzeyleri nedir?

   1.2. Türkiye'de IBDP öğrencilerinin 21.yüzyıl duyuşsal beceri algıları düzeyleri nedir?

   1.3. Türkiye'de IBDP öğrencilerinin 21. yüzyıl sosyo-kültürel beceri algı düzeyleri nedir?

2. Türkiye'de Ulusal Program öğrencilerinin 21. yüzyıl beceri algı düzey nedir?
   2.1. Türkiye'de Ulusal Program öğrencilerinin 21. yüzyıl bilişsel beceri algı düzeyleri nedir?

   2.2. Türkiye'de Ulusal Program öğrencilerinin 21. yüzyıl duyuşsal beceri algı düzeyleri nedir?

   2.3. Türkiye'de Ulusal Program öğrencilerinin 21. yüzyıl sosyokültürel beceri algı düzeyleri nedir?

3. Türkiye'de IBDP öğrencileri ve Ulusal Program öğrencilerinin 21. yüzyıl bilişsel, duyuşsal ve sosyokültürel beceri algıları arasında fark var mıdır?

1.5. Araştırmanın Önemi

Araştırmacılar hızla gelişen teknoloji ile 21. yüzyılda iş hayatına ve yaşama hazırlanan bireylerin başarılı olabilmesi için edinmeleri gereken kazanımları belirlemek için pek çok çalışma yapmaktadır. Bu araştırmada, araştırmacılar tarafından yapılan çalışmalardaki 21. yüzyıl becerilerinin boyutları ayrıntılı olarak incelenmiştir. Bu çalışma;

- 21. yüzyıl becerilerinin neler olduğu üzerinde yapılan araştırmaların irdelenmesi ile alana katkı sağlanması,

- Türkiye'de IB Diploma Programı ve MEB Programı ile öğrencilere 21. yüzyıl becerileri algılarının ne düzeyde olduğunun görülmesi ve bu oranın arttırılmasına yönelik – programların birbirini desteklemesi gibi- çıkarımların ortaya konulması,

- Öğrencilerin 21. yüzyılda yaşamda ve iş hayatında başarılı olabilmeleri için bu becerilerin geliştirilmesine yönelik eğitim-öğretim çalışmalarının tasarlanması,

- 21. yüzyıl becerilerinin öğrencilere kazandırılmasında eğitimcilere, eğitim politikası belirleyicilerine ve program geliştiricilere yol göstermesi açısından önemlidir.

1.6. Araştırmanın Varsayımları

- Uygulanan ölçeğe tüm öğrencilerin içtenlikle ve doğru cevap verdiği,
- Öğrencilerin IB programı öncesi sahip oldukları 21.yüzyıl becerileri algıları zaman kısıtlaması sebebi ile ölçülememiş ancak aynı okul içindeki sosyo-ekonomik ve sosyo kültürel yapıları birbirine yakın olan öğrenciler karşılaştırıldığından, bahse konu becerileri algılarının birbirine benzer olduğu varsayılmıştır.
- IBDP öğrencilerinin IB alt yapısının aynı olduğu varsayılmaktadır.
- IBDP araştırma yapılan okullarda farklı sınıf seviyelerinde uygulanmaktadır. IBDP tamamlanmış ya da tamamlanmakta olduğu düşünülerek kazanımların en üst seviyede elde edildiği varsayılarak 12. sınıf seviyesinde uygulanmıştır.

1.7. Araştırmanın Sınırlılıkları

Yapılan araştırmada veri kaynağı, Türkiye'de IBDP ve Ulusal Programı uygulayan 1 İstanbul, 2 Ankara ve 1 Bursa'da olmak üzere 4 özel okulda öğrenim gören 12. sınıf öğrencileri ile sınırlıdır.

Tez süresi 1 yıl ile sınırlı olduğundan öğrencilerin beceri algı ölçümleri daha fazla süreye yayılamayıp IB programını tamamladıkları sene ya da bir sonraki sene yapılan ölçüm ile sınırlıdır.

Örneklem, aynı 4 okulun IBDP ve Ulusal program öğrencilerinden seçilmiş olup amaç aynı okul kültürü içinde yetişmiş öğrencilerin sadece IB programından kaynaklanan 21.yüzyıl becerileri kazanım farklılıklarını karşılaştırmaktır.

BÖLÜM 2. YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın örneklemi, veri toplama araç ve yöntemleri, izlenen yol, verilerin değerlendirilmesi hakkında bilgi verilmiştir.

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada karma yöntem uygulanmıştır. Karma yöntem nitel ve nicel verilerin birlikte kullanıldığı yöntemdir. Creswell, karma yöntemleri nitel ve nicel verilerin birleştirilmesiyöntemler olarak tanımlamış, nicel verilerin tutum, davranış ve performansı ölçen anket gibi araçları içeren kapalı uçlu bilgilerden oluştuğunu buna karşılık nitel verilerin araştırmacının katılımcılar ile yaptığı görüşmelerin sonucunda elde edilen açık uçlu bilgiler oluştuğunu vurgulamıştır (Creswell, 2017:14). Literatür taramasında karma yöntem ile ilgili farklı uygulamalar ve tanımlara rastlanmaktadır. Campbell ve Fisk araştırmada birden fazla yöntem kullanmışlardır. Sieber, bu çalışmanın diğer çalışmaların çoklu yöntem ile yapılmasını teşvik ettiğini belirtmiştir. Jick, nitel ve nicel verilerin uyumunu belirten üçgenleme terimini öne sürmüştür (Cambell & Fiske, 1959; Sieber,1973; Jick, 1979 Akt. Creswell, 2017:14-15). Creswell ,karma yöntem çeşitlerini yakınsayan paralel, açılımcı sıralı, keşfedici sıralı olmak üzere üç ana gruba ayırmıştır. Yakınsak paralel karma yöntemde nitel ve nicel veriler eş zamanlı toplanır, veriler bileştirilir, ilişkilendirilir ve problemi çözmek için kullanılır. Açıklayıcı karma yöntemde nicel veriler toplanır, daha sonra nitel veriler toplanır ve nicel verileri açıklamak için kullanılır. Keşfedici karma yöntemde durumu keşfetmek için önce nitel veriler toplanır analiz edilir. Elde edilen bulgular nicel araştırmayı kurgulamakta kullanılır (Creswell, 2017:15-16). Araştırmanın nicel boyutunda her iki öğretim programında öğrencilerin 21.yüzyıl bilişsel, duyuşsal ve sosyo kültürel beceri algılarını belirlemeye yönelik ölçek uygulanmıştır. Elde edilen nicel verilerin analizleri yapılmış ve ortak ölçütlere göre yapılan analizler karşılaştırılmıştır. Araştırmanın nitel boyutunda nicel veri toplama sürecine eş zamanlı olarak öğrencilerle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen veriler değerlendirilmiş, araştırmanın yorumlama bölümünde nitel veriler, nicel verileri desteklemek amacıyla birlikte kullanılarak değerlendirme yapılmıştır.

2.2. Evren ve Örneklem

Örneklem, amaçlı kriter örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Bu örnekleme yönteminde önceden belirlenmiş ölçütleri karşılayan bütün durumlar üzerinde çalışılır. Bu ölçütler araştırmacı tarafından oluşturulur ya da önceden oluşturulmuş ölçüt listesi kullanılır (Yıldırım & Şimşek, 2018:122). Araştırma 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında 12. sınıfta öğrenim gören 4 özel öğretim kurumunun IB ve Ulusal Program öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Öncelikle örneklemin alınacağı okulların kriterleri belirlenmiş ardından okullarla iletişime geçilmiştir. Örneklemin alınacağı okulların farklı illerde olması, örneklem sayısının büyüklüğü ve en az 10 yıl süre ile Ulusal Program ve IBDP programını bir arada uyguluyor olması aranan kriterler olmuştur. Ayrıca öğrenciler 12.sınıf öğrencileri olarak belirlenmiştir. Örneklemi oluşturan öğrencilerin bulunduğu okullar IBDP ve Ulusal Programı birlikte uygulayan biri İstanbul (B okulu), ikisi Ankara (A ve D okulları) ve biri Bursa (C okulu) olmak üzere üç farklı ilden 4 özel öğretim kurumu olarak belirlenmiştir. Seçilen okulların IBDP programına başlama yılları, A okulu 1996, B okulu 2006, C okulu 2006, D okulu 1999'dur (The International Baccalaureate, 2014d). Örneklem belirlenirken 12. sınıf öğrencilerinin seçilmesindeki amaç bazı okulların IBDP'yi 10-11. sınıf bazılarının ise 11-12.sınıflarda uygulaması buna karşılık hangi seviyede uygulanırsa uygulansın 12.sınıfta öğrencilerin en az 1,5 yıl süre ile IB programı içinde bulunarak edinebilecekleri kazanımları büyük ölçüde edinmiş oldukları düşüncesidir. Denek sayısı 473 olup dört okula dağılımı Tablo 2.1.'de gösterilmiştir.

Tablo 2.1. Örneklem Dağılımı

	IBDP Öğrencileri		Ulusal Program Öğrencileri	
	Kız	Erkek	Kız	Erkek
A Okulu	12	12	16	24
B Okulu	6	6	15	14
C Okulu	13	19	7	14
D Okulu	48	25	103	139
TOPLAM	141		332	

2.3. Veriler ve Toplanması

Araştırma konusuna karar verildikten sonra konu ile ilgili ölçek araştırma çalışmalarına başlanmış, Kang ve diğerleri tarafından geliştirilen ölçeğin 21.yüzyıl becerileri konusunda yapılan literatür taraması sonucunda kullanımına karar verilmiştir. Ölçek kullanımı ile ilgili olarak Kang ile iletişime geçilerek ölçek kullanım izni alınmıştır (EK-B). 2018-2019 Öğretim yılının başında ölçeğin uygulanacağı özel öğretim kurumları ile bağlantıya geçilmiş ardından anket uygulama izinleri alınmıştır (EK-C). Anket uygulama ve öğrencilerle görüşme 2018-2019 öğretim yılının Aralık – Ocak ayları içerisinde yapılmıştır.

Araştırmada öncelikle nicel boyutta 21. yüzyıl becerileri algı düzeylerini ölçmek amacıyla öğrencilere 21. yüzyıl becerilerini bilişsel, duyuşsal ve sosyo-kültürel olmak üzere üç alt boyutta toplayan 'Yeni Milenyum Öğrencileri Eğitim Performansı Ölçeği' (EK-A) uygulanmış ardından nitel boyutta IB ve ulusal program öğrencilerinden oluşan beşer kişi ile görüşmeler yapılmıştır. İki yöntemin bir arada kullanılmasındaki amaç, ölçek sonucu elde edilen verilerin farklı boyutlarda ve detaylı olarak değerlendirilmesi ve araştırmanın geçerlilik ve güvenilirliğine katkı sağlamaktır.

2.3.1 Nicel Veri Kaynağı

Araştırma öncesi 21. yüzyıl becerilerini ölçmek amacı ile ölçek arayışına girilmiş ancak 21. yüzyıl becerilerinin geliştirilmesi üzerine yapılan çalışmalarda 21. yüzyıl becerilerinin alt boyutlarına yönelik ölçeklerin kullanıldığı görülmüştür (Metli, 2018; Göçmen, 2010; Bora, 2010). Çin'deki okullarda 21. yüzyıl becerilerinin gelişmesine IB Programı'nın etkisi üzerine yapılan çalışmada ise öğrencilerle yapılan nitel araştırma ile sonuçlar elde edilmiştir (Wright & Lee, 2014).

Araştırmada öğrenciler tarafından algılanan 21. yüzyıl becerini ölçmek amacıyla Kang ve diğerleri tarafından gerçekleştirilen ölçek kullanılmıştır. (Kang, ve diğerleri, 2010-2011). Bu ölçeğin becerileri toplu halde değerlendiriyor olması, bu alanda yapılan incelemede diğer bütün ölçeklerin becerileri ayrı ayrı ölçüyor olması ölçeğin tercih edilmesinin sebebidir.

Ölçekte beceriler bilişsel, duyuşsal ve sosyo-kültürel olmak üzere üç ana grupta sınıflandırılmıştır.

Ölçek oluşturma çalışması Kang ve diğerleri tarafından geliştirme, geçerlilik ve sonuçlandırma olmak üzere üç aşamada tamamlanmıştır. 72 madde ile oluşturulan ölçek 14 yerel, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü'nden (OECD) 3 uluslararası uzmanın yer aldığı toplam 17 uzman tarafından oluşturulan komisyon tarafından incelenmiş ve geçerliliği onaylanmıştır. Pilot çalışmalar ve ülke çapında ölçek uygulamalarının ardından madde sayısı 33 olarak belirlenmiştir. Keşfedici ve doğrulayıcı faktör analizleri tamamlanmış ve geçerliliği onaylanmıştır (Kang & diğerleri., 2010-2011). Ölçekte 3 ana boyut (bilişsel, duyuşsal, sosyo-kültürel) ve her ana boyutun altında 4 alt boyut yer almaktadır.

2.3.1.1 Bilişsel Boyut

Gelişen teknoloji kullanımı ile birlikte insanlar bilgiye kolaylıkla erişebilmektedir. Ancak bilgi iletişim teknolojilerinin akıcı kullanımı tam anlamıyla sağlanmış görünmemektedir. Önemli olan kişinin teknolojik araçları kullanmasını bilmesi değil bu araçları yaratıcılığını geliştirerek yeni ürünler ya da bilgiler oluşturmak için kullanmasıdır (Resnick, 2002). Eğitim performansında nasıl, ne zaman ve nerede sorularının cevabını bilmek, ne bildiğinden daha büyük önem taşımaktadır. Bilişsel boyutta bir kişinin gelişebilmesi için bilgiyi yönetmenin, bilgiyi inşa etmenin, gerçek yaşam problemlerini çözme becerisi geliştirmenin yeni milenyum öğrenenleri için temel yetkinlikler olduğu düşünülebilir (Kang & diğerleri., 2010-2011:159).

2.3.1.2 Duyuşsal Boyut

Bilgi iletişim teknolojilerindeki gelişmenin, öğrenme ortamlarının da gelişmesini beraberinde getirdiği söylenebilir. Öğrenciler için öğrenme ihtiyaçları ve ilgi alanlarına yönelik sınırsız denebilecek bilgiye erişebilme imkanı, bilgileri saklama, yönetme ve görüntülemek, tüm dünyadaki akranları ve uzmanlarla bir düğmeye basarak irtibat kurabilmek, kendi yönlendirdikleri öğrenme ve sorgulamaları için paha biçilmez katkı sağlar (Candy, 2004:51). Öğrenenler kendi sorumluluklarını üzerlerine alıp neyi, nerede,

ne zaman ve nasıl öğreneceklerinin kontrolünü kendileri sağlayarak öğrenmelerini gerçekleştirebilirler.

Bu bağlamda Kang ve diğerleri tarafından hazırlanan ölçekte duyuşsal boyut, öz kimlik, öz değer, kendini yönetme ve hesap verebilirlik olmak üzere 4 alt boyuta ayrılmıştır.

2.3.1.3 Sosyo-kültürel Boyut

Yeni Milenyum öğrenenleri, BİT sayesinde eskiye oranla çok daha geniş bir ortamda yakın ya da uzak yerlerde yaşayan kişilerle iletişim kurabiliyor, deneyim kazanabiliyor ve farklı kültürleri tanıyabiliyorlar. Başarılı bir şekilde öğrenmenin gerçekleşmesi için açık görüşlü olmaları ve birbirleri ile güçlü bağlar kurmaları gerekmektedir. Farklı coğrafi bölgelerde yaşayan ve farklı kültürel alt yapıya sahip kişiler yüz yüze gelmeden iş birliği ile proje takımları kurma ve birlikte çalışma şansına her geçen gün daha fazla sahip olacaklardır. Bu tarz sosyal ve işbirlikçi öğrenmeyi gerçekleştirmek için yeni milenyum öğrenenlerinden beklenen temel gereksinimler sosyal üyelik, sosyalleşme becerisi, sosyal kabul ve sosyal görev becerisidir (Kang & diğerleri., 2010-2011:160).

Tablo 2.2.'de ölçeğin alt boyutları, alt boyutların tanımları ve alt boyutlara göre ölçek madde dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 2.2. 21.Yüzyıl Becerileri Ölçek Maddelerinin Alt Boyutlara Göre Sınıflandırılması

ALANLAR	ALT BOYUTLAR	TANIMLAR	İLGİLİ ÖLÇEK MADDELERİ
BİLİŞSEL	Bilgi yönetim becerisi	Bilgiyi toplama ve bilgiyi seçme	1,2,3,4
	Bilgiyi yapılandırma becerisi	Bilgiyi inşa etme	5,6,7,8
	Bilgiden yararlanma becerisi	Bilgiyi kullanma	9,10

	Problem çözme becerisi	Yaratıcı çözümler bulabilme	11,12,13
DUYUŞSAL	Öz kimlik	Kendi kimliğini algılama	14,15
	Öz değer	Kişinin değer yargılarının oluşması	16,17,18
	Kendini yönetme	Kendini yönetme sorumluluğunu alma	19,20
	Kişisel sorumluluk - Hesap verebilirlik	Girişkenlik proaktif kişiliğe sahip olma	21,22,23
SOSYO KÜLTÜREL	Sosyal Üyelik	Topluluğun ve topluluğa aidiyetinin farkında olma	24,25
	Sosyal kabul becerisi	Kendi haricindeki kişileri kabul edebilme	26,27,28
	Sosyalleşme becerisi	Topluluğun diğer üyeleri ile iletişim	29,30
	Sosyal görev becerisi	Sosyal açıdan etkin rol alma	31,32,33

(Kang & diğerleri., 2010-2011:161)

Ölçek dörtlü likert tipi olup D)Kesinlikle Katılmıyorum "1" , C)Katılmıyorum "2", B) Katılıyorum "3", A) Kesinlikle Katılıyorum "4" puan olarak değerlendirilmiştir. Araştırmada nicel veri toplama aracı olarak Kang ve diğerleri tarafından hazırlanan Yeni Milenyum Öğrencileri Eğitim Performansı Ölçeği (*EK-A*) orijinal haliyle İngilizce olarak kullanılmıştır. Ölçeğin kullanım izni alınmıştır. (*EK-B*)

Ölçek daha önce Ortaokul 8.sınıf öğrencilerinin Fen Bilimlerine Yönelik 21. yüzyıl Beceri Düzeylerinin ölçülmesi yüksek lisans tez çalışması için Türkçe'ye çevrilmiş ve geçerlik güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır (Karakaş, 2015).

2.3.2. Nitel Veri Kaynağı

Öğrencilerin 21. yüzyıl becerileri algı düzeyi ile ilişkili olarak, A okulundan 5 Uluslararası Bakalorya programı öğrencisi, B okulundan ise 5 ulusal program öğrencisi ile görüşmeler yapılmıştır. Öğrenciler ile yapılan görüşmelerde yöneltilen sorular;

- İçinde bulunulan yüzyılda, bilişsel, duyuşsal ve sosyo-ekonomik alanlarda bireylerin ihtiyaç duyacakları özelliklerin neler olacağı konusunda görüşünüz nelerdir?

- İçinde bulunduğunuz öğretim programının (IBDP/Ulusal) 21. yüzyıl becerilerini geliştirip geliştirmediklerine ilişkin görüşünüz nedir?

Görüşmeler sonucunda elde edilen veriler kodlanarak temalara ayrılmış ve doğrudan alıntılar eşliğinde bulgular bölümünde sunulmuştur.

2.4. Verilerin Çözümlenmesi ve Yorumlanması

2.4.1. Nicel verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması

Araştırmada öncelikle verilerin analizlerinde uygun test istatistiklerinin belirlenebilmesi için öğrencilerin ölçekten aldıkları puanların normal dağılım gösterip göstermediği incelenmiştir. Bunun için betimsel istatistik tekniklerinden yararlanılmıştır. Bu kapsamda Tabachnick ve Fidell (2013), McKillup (2012), Wilcox (2012), Howitt ve Cramer (2011), Lind ve diğerleri (2006)'a göre aritmetik ortalama, mod ve medyanın eşit ya da yakın olması, çarpıklık ve basıklık katsayılarının ±1 sınırları içinde sıfıra yakın olması, çarpıklık ve basıklık katsayılarının kendi standart hatalarına bölünmesi ile hesaplanan çarpıklık ve basıklık indekslerinin ±2 sınırları içinde sıfıra yakın olması normal dağılımın varlığına kanıt olarak değerlendirilmektedir (Tabachnick ve Fidell (2013), McKillup (2012), Wilcox (2012), Howitt ve Cramer (2011), Lind ve diğerleri (2006)'den Akt. Demir, Saatçioğlu & İmrol, 2016:133). Merkezi limit teoremine göre örneklem büyüklüğünün n > 30 olması da verilerin normal dağıldığı varsayımını sağlamaktadır (Şencan, 2005:193).

Araştırmaya katılan öğrencilerin 21. yüzyıl becerileri ölçeğinin tamamından ve her bir alt boyutundan elde edilen puanlarına ilişkin aritmetik ortalamalar, standart sapmalar, çarpıklık ve basıklık katsayıları Tablo 2.3.'de verilmiştir.

Tablo 2.3. Ölçekten Elde Edilen Puanların Betimsel İstatistiği Ve Çarpıklık/Basıklık Katsayıları

	N	ORTALAMA	MOD	MEDYAN	ÇARPIKLIK	BASIKLIK
21.Yüzyıl Beceri Algı Düzeyi Puanı	473	3.12	3.00	3.09	0.213	- 0.049
Bilişsel Beceri Algı Düzeyi Puanı		3.06	3.00	3.00	0.212	- 0.166
Duyuşsal Beceri Algı Düzeyi Puanı		3.11	3.00	3.10	- 0.088	- 0.170
Sosyo-Kültürel Beceri Algı Düzeyi Puanı		3.20	3.00	3.20	-0.308	0.645

Tablo 2.3.'e göre, ölçek ve alt boyutlarından elde edilen puanlara ait ortalama, mod ve medyan değerleri birbirine yakındır. Basıklık ve çarpıklık değerleri incelendiğinde bu değerlerin ölçek ve alt boyutları için ±1 aralığında olduğu görülmektedir. Ölçeğin bütünü için çarpıklık ve basıklık katsayılarının kendi standart hatalarına bölünmesi (std. hata Skewness; 0,112, std. hata Kurtosis; 0,224) ile hesaplanan çarpıklık ve basıklık indekslerinin ±2 sınırları içinde sıfıra yakın olması verilerin normal dağıldığını göstermektedir. Ayrıca merkezi limit teoremine göre örneklem büyüklüğünün n > 30 olması da verilerin normal dağıldığı varsayımını sağlamaktadır. Buna göre dağılım normal olduğu sonucuna varılarak çalışmaya parametrik testlerle devam edilmiştir. Analizler SPSS 25.0 programında yapılmış tüm analizlerde anlamlılık düzeyi 0.05 kabul edilmiştir. Analizler SPSS 25.0 programında yapılmış tüm analizlerde anlamlılık düzeyi 0.05 kabul edilmiştir.

Birinci, ikinci problem ve alt problemlere ilişkin veri analizinde öğrencilerin ölçeğin alt boyutlarına sahip olma düzeylerinin belirlenmesine yönelik frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmıştır. Üçüncü probleme ilişkin veri analizinde, öğrencilerin 21. yüzyıl beceri algı düzeylerinin eğitim aldıkları program türüne göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla çok değişkenli varyans analizi olan tek yönlü MANOVA kullanılmıştır. Veri analizinde bağımlı değişken sayısı birden fazla olduğu durumlarda bulguların güvenilirliğini artırmak ve hatayı en aza

indirmek için tek yönlü MANOVA testi kullanılmaktadır. Araştırmada bağımlı değişken olarak ele alınan 21. yüzyıl beceri algıları, bilişsel, duyuşsal ve sosyo-kültürel düzey şeklinde üç alt boyuttan oluşmaktadır. Bağımsız değişken olarak ise öğrencilerin eğitim aldıkları program türleri temel alınmıştır. Ayrıca bağımsız değişkenin bağımlı değişken üzerinde ne derece etkili olduğunu gösteren etki büyüklüğü (eta kare) değerleri incelenmiştir. Etki büyüklüğü aldığı değere göre

$0.01 \leq \eta 2 < 0.06$ "düşük düzeyde etki",

$0.06 \leq \eta 2 < 0.14$ "orta düzeyde etki"

$\eta 2 \geq 0.14$ "geniş düzeyde etki"

şeklinde yorumlanmıştır (Büyüköztürk, 2019:44). Ölçeğin güvenilirliğini belirlemek için hesaplanan Cronbach Alpha katsayısı .762 bulunmuştur. Ölçeğin katsayısı 0.70 ile 0.80 arasında olduğundan ölçek güvenilirdir (George & Mallery (2003)'den Akt. Gliem & Gliem, 2003:87). Analiz sonunda elde edilen bulgular araştırma alt problemlerine uygun biçimde tablolara dönüştürülmüş ve açıklanmıştır.

2.4.2. Nitel verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması

Öğrencilerle ihtiyaç duyabilecekleri 21. yüzyıl becerileri algıları ve içinde bulundukları öğretim programının (IB/Ulusal) bu becerileri algılarını oluşturması konusundaki görüşlerini almak üzere görüşmeler yapılmıştır. Görüşmelerin amacı nicel veri sonuçlarının tartışma aşamasında öğrenci görüşleri ile desteklenmesi ya da karşılaştırılmasıdır. A okulundan 5 IBDP ve B okulundan 5 Ulusal Program öğrencisi ile yapılan görüşmelerin ses kayıtlarının alınması ve görüşlerin tezde kullanılması konusunda öğrencilerin izinleri alınmıştır. Nitel verilerin değerlendirilmesinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemde elde edilen veriler belirlenen temalara göre gruplanır ve yorumlanır. Bazı durumlarda görüşmelerden doğrudan alıntılara yer verilebilir. Betimsel analizin amacı elde edilen verileri düzenli bir şekilde sunmaktır. Bu amaçla önce veriler betimlenir daha sonra yorumlanır ve sonuçlar elde edilir (Yıldırım & Şimşek, 2018:239-240). 21. Yüzyıl becerilerine yönelik sorular oluşturulmuş, ardından soruların yöneltileceği örnekleme karar verilmiştir. Veri toplama aşamasından sonra katılımcıların ses kayıtlarının dökümleri çıkartılmış, her öğrenci için kodlar

belirlenmiş ve bu kodlar temalara ayrılmıştır. Görüşmelerden elde edilen bulgular nicel veriler ile birlikte değerlendirilmiş ve sunulmuştur.

BÖLÜM 3. BULGULAR ve YORUMLAR

Bu bölümde araştırmada gerçekleştirilen nitel ve nicel incelemeler sonucu elde edilen bulgular sunulacak ve değerlendirilecektir.

3.1. Bulgular

3.1.1. Bilişsel beceri algılarına ilişkin nicel bulgular

Tablo 3.1.'de 21. yüzyıl becerileri ölçeğinin bilişsel beceri boyutu ve alt boyutlarından elde edilen betimsel değerler verilerek IBDP ve Ulusal Program öğrencilerinin bu becerileri algılarına hangi düzeyde sahip oldukları incelenmiştir.

Tablo 3.1. IBDP ve Ulusal Program Öğrencilerinin 21.Yüzyıl Bilişsel Beceri Algılarına İlişkin Görüşleri

		IBDP ÖĞRENCİLERİ		**ULUSAL PROGRAM ÖĞRENCİLERİ**	
Alt Boyutlar	Ölçek Maddeleri	Ort.	Ss	Ort.	Ss
Sosyal Üyelik	24	3.48	0.78	3.26	0.79
	25	3.49	0.73	3.41	0.68
Toplam		**3.48**	**0.63**	**3.34**	**0.58**
Sosyal Kabul Becerisi	26	3.56	0.65	3.27	0.72
	27	3.33	0.85	3.12	0.78
	28	3.30	0.97	3.20	0.90
Toplam		**3.40**	**0.63**	**3.20**	**0.55**
Sosyalleşme Becerisi	29	3.31	0.76	3.11	0.79
	30	3.52	0.68	3.36	0.72
Toplam		**3.41**	**0.61**	**3.24**	**0.62**
Sosyal Görev Becerisi	31	3.06	0.87	2.92	0.88
	32	3.11	0.71	2.94	0.73
	33	3.11	0.85	2.93	0.84
Toplam		**3.09**	**0.62**	**2.93**	**0.61**
SOSYO-KÜLTÜREL BECERİ DÜZEYİ		**3.33**	**0.46**	**3.15**	**0.40**

Tablo 3.1. incelendiğinde IBDP öğrencilerinin 21. yüzyıl becerileri algılarını ölçmek için uygulanan ölçeğin bilişsel beceri boyutundan aldıkları puanların ortalamaları ($\bar{x}$=3.22) ulusal program öğrencilerinin puan ortalamalarına ($\bar{x}$=2.99) göre daha yüksektir. Bu durum IBDP öğrencilerinin 21. yüzyıl bilişsel becerilerini ulusal program öğrencilerine göre daha yüksek düzeyde algıladıkları şeklinde yorumlanabilir.

Alt boyutlar açısından incelendiğinde IBDP öğrencilerinin aldıkları puan ortalamaları büyükten küçüğe; bilgi yönetim becerileri ($\bar{x}$=3.41), bilgiyi yapılandırma becerileri ($\bar{x}$=3.20), bilgiden yararlanma becerileri ($\bar{x}$=3.20) ve problem çözme becerileri ($\bar{x}$=3.02) olarak sıralanırken; Ulusal Program öğrencilerinin aldıkları puan ortalamaları ise bilgi yönetim becerileri ($\bar{x}$=3.09), bilgiyi yapılandırma becerileri ($\bar{x}$=2.99), problem çözme becerileri ($\bar{x}$=2.96) ve bilgiden yaralanma becerileri ($\bar{x}$=2.86) olarak sıralanmaktadır.

"Bilgi Yönetim Becerisi" alt boyut bazında incelendiğinde IBDP öğrencilerinin en fazla çalışırken cevapları internet ya da kütüphanede aradıkları ($\bar{x}$=3.55), buna karşılık ulusal program öğrencilerinin ise en fazla ders çalışırken gerekli bilgileri topladıkları seçeneğini işaretledikleri ($\bar{x}$=3.18) görülmektedir. "Bilgi Yapılandırma Becerisi" alt boyut bazında bakıldığında IBDP ($\bar{x}$=3.52) ve ulusal program öğrencilerinin ($\bar{x}$=3.29) en fazla ders çalışırken sorulara cevap bulmaya çalıştıkları, ezberleyerek değil sorgulayarak ders çalıştıkları görülmektedir. "Bilgiden Yararlanma Becerisi" alt boyut bazında bakıldığında IBDP ($\bar{x}$=3.26) ve ulusal program öğrencilerinin ($\bar{x}$=2.92) en fazla sıradan düşünceler hakkında sorular sorarak alternatifler aradıklarını gösteren seçeneği tercih ettikleri görülmektedir. Bu öğrencilerin genelde kabul gören görüşleri sorgulayarak başka açıklamalar aradıkları söylenebilir. "Problem Çözme Becerisi" alt boyutunda bakıldığında ise IBDP öğrencilerinin en fazla, problemler karmaşık olsa da çözümler bulmaya çalıştıkları ($\bar{x}$=3.15) karşılaştıkları problemler ile başa çıkmak konusunda ısrarcı ve azimli oldukları görülmektedir. Ulusal program öğrencilerinin ise çözümler hakkında düşünüp problemle sakince başa çıkmaya çalıştıklarını ($\bar{x}$=2.98) gösteren seçeneği tercih ettikleri, problemleri sonuca ulaştırmak için sakince çabalayıp ellerinden geleni yapmaya çalıştıkları görülmektedir.

3.1.2. Duyuşsal beceri algılarına ilişkin nicel bulgular

Tablo 3.2.'de 21. yüzyıl becerileri ölçmek amacıyla kullanılan ölçeğin duyuşsal beceri boyutu ve alt boyutlarından elde edilen betimsel değerler verilerek IBDP ve Ulusal Program öğrencilerinin bu becerileri algılarına hangi düzeyde sahip oldukları incelenmiştir.

Tablo 3.2 IBDP ve Ulusal Program Öğrencilerinin 21.Yüzyıl Duyuşsal Beceri Algılarına İlişkin Görüşleri

		IBDP ÖĞRENCİLERİ		**ULUSAL PROGRAM ÖĞRENCİLERİ**	
Alt Boyutlar	Ölçek Maddeleri	Ort.	Ss	Ort.	Ss
Öz Kimlik	14	3.39	0.77	3.29	0.72
	15	3.18	0.97	3.08	0.90
Toplam		**3.28**	**0.71**	**3.19**	**0.66**
Öz Değer	16	3.22	0.78	3.08	0.72
	17	3.19	0.79	3.01	0.84
	18	3.51	0.66	3.42	0.70
Toplam		**3.31**	**0.50**	**3.17**	**0.51**
Kendini Yönetme	19	2.86	0.93	2.68	0.87
	20	3.24	0.75	2.97	0.85
Toplam		**3.05**	**0.64**	**2.83**	**0.66**
Kişisel Sorumluluk (Hesapverebilirlik)	21	3.29	0.76	3.08	0.81
	22	3.36	0.69	3.09	0.78
	23	2.91	1.03	3.00	0.88
Toplam		**3.19**	**0.63**	**3.05**	**0.64**
DUYUŞSAL BECERİ DÜZEYİ		**3.22**	**0.43**	**3.07**	**0.40**

Tablo 3.2. incelendiğinde IBDP öğrencilerinin 21. yüzyıl beceriler ölçeğinin duyuşsal beceri boyutundan aldıkları puanların ortalamaları ($\bar{x}$=3.22) Ulusal Program öğrencilerinin puan ortalamalarına ($\bar{x}$=3.07) göre daha yüksektir. Bu durum IBDP

öğrencilerinin 21. yüzyıl duyuşsal becerilerini Ulusal Program öğrencilerine göre daha yüksek düzeyde algıladıkları şeklinde yorumlanabilir.

Alt boyutlar açısından incelendiğinde IBDP öğrencilerinin aldıkları puan ortalamaları büyükten küçüğe; öz değer ($\bar{x}$=3.31), öz kimlik ($\bar{x}$=3.28), kişisel sorumluluk ($\bar{x}$=3.19) ve kendini yönetme ($\bar{x}$=3.05) olarak sıralanırken; Ulusal Program öğrencilerinin aldıkları puan ortalamaları ise öz kimlik (X=3.19), öz değer (X=3.17), kişisel sorumluluk ($\bar{x}$=3.05) ve kendini yönetme ($\bar{x}$=2.83) olarak sıralanmaktadır.

"Öz Kimlik" alt boyut bazında incelendiğinde IBDP ($\bar{x}$=3.39) ve Ulusal Program öğrencilerinin ($\bar{x}$=3.29) en fazla kendi güçlü ve zayıf yönlerini tanıdıkları görülmektedir. "Öz Değer" alt boyut bazında bakıldığında IBDP ($\bar{x}$=3.51) ve Ulusal Program öğrencilerinin ($\bar{x}$=3.42) en fazla kendine ve başkalarına verdikleri sözleri tuttukları görülmektedir. "Kendini Yönetme" alt boyut bazında bakıldığında IBDP ($\bar{x}$=3.24) ve Ulusal Program öğrencilerinin ($\bar{x}$=2.97) en fazla beklediklerinden düşük notlar aldıklarında nedenini bulmaya çalıştıkları görülmektedir. "Kişisel Sorumluluk" alt boyutunda bakıldığında ise IBDP ($\bar{x}$=3.36) ve Ulusal Program öğrencilerinin ($\bar{x}$=3.09) en fazla grup öğrenme ortamında üzerlerine düşen görevleri yerine getirmek için ellerinden gelenin en iyisini yapmaya çalıştıkları görülmektedir.

3.1.3. Sosyo-kültürel beceri algılarına ilişkin nicel bulgular

Tablo 3.3.'de 21. yüzyıl becerileri ölçeğinin sosyo-kültürel beceri boyutu ve alt boyutlarından elde edilen betimsel değerler verilerek IBDP ve Ulusal Program öğrencilerinin bu becerileri algılarına hangi düzeyde sahip oldukları incelenmiştir.

Tablo 3.3 IBDP ve Ulusal Program Öğrencilerinin 21.Yüzyıl Sosyo-Kültürel Beceri Algılarına İlişkin Görüşleri

		IBDP ÖĞRENCİLERİ		**ULUSAL PROGRAM ÖĞRENCİLERİ**	
Alt Boyutlar	Ölçek Maddeleri	Ort.	Ss	Ort.	Ss
Sosyal Üyelik	24	3.48	0.78	3.26	0,.9
	25	3.49	0.73	3.41	0.68
Toplam		**3.48**	**0.63**	**3.34**	**0.58**
Sosyal Kabul Becerisi	26	3.56	0.65	3.27	0.72
	27	3.33	0.85	3.12	0.78
	28	3.30	0.97	3.20	0.90
Toplam		**3.40**	**0.63**	**3.20**	**0.55**
Sosyalleşme Becerisi	29	3.31	0.76	3.11	0.79
	30	3.52	0.68	3.36	0.72
Toplam		**3.41**	**0.61**	**3.24**	**0.62**
Sosyal Görev Becerisi	31	3.06	0.87	2.92	0.88
	32	3.11	0.71	2.94	0.73
	33	3.11	0.85	2.93	0.84
Toplam		**3.09**	**0.62**	**2.93**	**0.61**
SOSYO-KÜLTÜREL BECERİ DÜZEYİ		**3.33**	**0.46**	**3.15**	**0.40**

Tablo 3.3. incelendiğinde IBDP öğrencilerinin 21. yüzyıl beceriler ölçeğinin sosyo-kültürel beceri boyutundan aldıkları puanların ortalamaları ($\bar{x}$=3.33) Ulusal Program öğrencilerinin puan ortalamalarına ($\bar{x}$=3.15) göre daha yüksektir. Bu durum IBDP öğrencilerinin 21. yüzyıl sosyo-kültürel becerilerini Ulusal Program öğrencilerine göre daha yüksek düzeyde algıladıkları şeklinde yorumlanabilir.

Alt boyutlar açısından incelendiğinde IBDP öğrencilerinin aldıkları puan ortalamaları büyükten küçüğe; sosyal üyelik ($\bar{x}$=3.48), sosyalleşme becerisi ($\bar{x}$=3.41), sosyal kabul becerisi ($\bar{x}$=3.40) ve sosyal görev becerisi ($\bar{x}$=3.09) olarak sıralanırken; Ulusal Program öğrencilerinin aldıkları puan ortalamaları ise sosyal üyelik ($\bar{x}$=3.34),

sosyalleşme becerisi ($\bar{x}$=3.24), sosyal kabul becerisi ($\bar{x}$=3.20) ve sosyal görev becerisi ($\bar{x}$=2.93) olarak sıralanmaktadır.

"Sosyal Üyelik Becerisi" alt boyut bazında incelendiğinde IBDP ($\bar{x}$=3.49) ve Ulusal Program öğrencilerinin ($\bar{x}$=3.41) en fazla okul arkadaşları dışında duygularını paylaşabilecekleri farklı kişilere sahip oldukları görülmektedir. "Sosyal Kabul Becerisi" alt boyut bazında bakıldığında IBDP ($\bar{x}$=3.56) ve Ulusal Program öğrencilerinin ($\bar{x}$=3.27) en fazla sınıflarına yeni gelen öğrencilerle iyi geçindikleri görülmektedir. "Sosyalleşme Becerisi" alt boyut bazında bakıldığında IBDP ($\bar{x}$=3.52) ve Ulusal Program öğrencilerinin ($\bar{x}$=3.36) en fazla arkadaşlarının güvenini kazanmak konusunda kendilerine güvendikleri görülmektedir. "Sosyal Görev Becerisi" alt boyutunda bakıldığında ise IBDP öğrencilerinin en fazla beraber karar verme durumunda arkadaşlarının öğrencinin tercihlerini destekledikleri ($\bar{x}$=3.11) ve grup aktivitelerine normalden daha fazla katkı sağladıkları ($\bar{x}$=3.11); Ulusal Program öğrencilerinin ise en fazla beraber karar verme durumunda arkadaşlarının öğrencinin tercihlerini destekledikleri ($\bar{x}$=2.94) görülmektedir.

3.1.4. 21. yüzyıl becerileri algısında IBDP ve Ulusal Program farkı ile ilgili bulgular

Öğrencilerin eğitim aldıkları program türlerine (0=Ulusal Program ve 1=IBDP) göre 21. yüzyıl beceriler ölçeğinin alt boyutlarından aldıkları puanların farklılaşıp farklılaşmadığı ve hangi oranda farklılaştığı MANOVA (Tek Yönlü Çoklu Varyans Analizi) yoluyla incelenmiştir. MANOVA'nın varsayımlarından bağımlı değişkenlerin varyans-kovaryans matrislerinin eşit olduğu varsayımını test etmek için Box's M testi yapılmıştır. Tablo 3.4.'e göre bağımlı değişkenlerin varyans-kovaryans matrislerinin tüm gruplar için benzeşik olduğu görülmüştür. [Box's M: 10.938; F (6, 474693.9) = 1.807, p> 0.05]. Bu durumda MANOVA test istatistiği için Wilk's lambdayı kullanabilmektedir.

Tablo 3.4. Kovaryans Eşitliği Test Sonuçları

Box's M	10,938
F	1.807
sd1	6
sd2	474693.9
p	0.093

Bağımlı değişkenlerdeki gruplar arası eşitliği test etmek için Levene testi yapılmıştır. Tablo 3.5.'e göre bağımlı değişkenlerdeki gruplar arası varyans eşitliğinin sağlanıp sağlanmadığını kontrol etmek için hesaplanan Levene testi sonucuna göre p değerlerinin .05'ten büyük olduğu, dolayısıyla gruplar arası varyansların eşitliği varsayımının da sağlandığı görülmüştür. ($F_{bilişsel_düzey}$=0.78, p=0.378; $F_{duyuşsal_düzey}$=1.76 p=0.185; $F_{sosyo\text{-}kültürel_düzey}$= .612 p=0.434).

Tablo 3.5. Levene Testi Sonuçları

	F	sd1	sd2	P
Bilişsel Beceri Düzeyi	0.78	1	471	0.378
Duyuşsal Beceri Düzeyi	1.76	1	471	0.185
Sosyo-Kültürel Beceri Düzeyi	0.61	1	471	0.434

Bu sonuçlar doğrultusunda MANOVA için gerekli önkoşulların sağlandığı görülmüştür. Ankette yer alan bağımsız değişkenin bağımlı değişkenler üzerindeki etkisini belirlemek için yapılan MANOVA ve varyans analiz tablosu Tablo 3.6. ve Tablo 3.7.'de sunulmuştur.

Tablo 3.6. Tek Yönlü Manova Test Sonuçları

	Etki	Değer	F	Hipotez sd	Hata sd	p	η2
Program Türü (IBDP ve Ulusal Program)	Wilks'Lambda	0.917	14,199[b]	3.000	469.000	0.000	0.083

Tablo 3.6.'ya göre 21. yüzyıl becerileri ölçeğinin alt boyut puanları bakımından gruplar arasında istatistiksel bir farklılığın olduğu görülmektedir (Wilks' Lambda (λ)= 0.917 ve F = 14,199, p< 0.05). Bu anlamlı farkın büyüklüğünü gösteren Eta Kare değeri 0,083 olarak hesaplanmıştır. Buna göre, öğrencilerin eğitim aldıkları program türünün 21. yüzyıl becerileri algıları üzerinde orta düzeyde etkili olduğu söylenebilir. Hangi bağımlı değişkenler için program türüne göre puan ortalamaları arasında anlamlı fark olduğu Tablo 3.7.'de gösterilmiştir.

Tablo 3.7. 21.Yüzyıl Beceri Alt Boyutları ve Program Türlerine Göre Gruplar İçin Tek Yönlü Çoklu Varyans Analiz Sonuçları

Varyans Kaynağı	Bağımlı Değişken	KT	sd	KO	F	p	η2
Program Türü (IBDP ve Ulusal Program)	Bilişsel Beceri Düzeyi	5.111	1	5.111	40.775	0.000	0.080
	Duyuşsal Beceri Düzeyi	2.106	1	2.106	12.598	0.000	0.026
	Sosyo-Kültürel Beceri Düzeyi	3.057	1	3.057	17.431	0.000	0.036

KT: Kareler Toplamı

sd: Serbestlik derecesi

KO: Kareler Ortalaması

Tablo 3.7.'de sunulduğu üzere, IBDP öğrencileri ve Ulusal Program öğrencilerinin bilişsel beceri algılarında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir (F= 40.775, p< 0.05). IBDP öğrencilerinin bilişsel beceri algı düzeyine ilişkin ortalaması ($\bar{x}$=3.22) iken Ulusal Program öğrencilerinin ortalaması ($\bar{x}$=2.99)'dur. Bu da bize anlamlı farkın bilişsel becerileri algısına sahip olma açısından IBDP öğrencileri lehine olduğunu gösterir. Farkın büyüklüğünü gösteren Eta Kare değeri incelendiğinde, öğrencilerin eğitim aldıkları program türünün bilişsel becerilere algısına sahip olma düzeyleri üzerindeki etkisinin orta düzeyde (η2 = 0.080) olduğu söylenebilir. Yani öğrencilerin eğitim aldıkları program türünün etkisi %8'lik sınırlı bir etkidir diyebiliriz. Duyuşsal beceri algı düzeyi puan ortalamaları açısından bakıldığında, yine anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir (F= 12.598, p< 0.05). IBDP öğrencilerinin duyuşsal beceri algılarına ilişkin ortalaması ($\bar{x}$=3.22) iken Ulusal Program öğrencilerinin ortalaması ($\bar{x}$=3.07)'dir. Bu da bize anlamlı farkın duyuşsal becerileri algısı açısında IBDP öğrencileri lehine olduğunu gösterir. Bu anlamlı farkın büyüklüğünü gösteren Eta Kare değeri incelendiğinde, öğrencilerin eğitim aldıkları program türünün duyuşsal becerileri algısı üzerinde düşük düzeyde (η2 = 0.026) etkili olduğunu göstermektedir. Buna göre, öğrencilerin eğitim aldıkları program türünün etkisi %2.6'lık çok sınırlı bir etkidir diyebiliriz. Yine sosyo-kültürel beceri düzeyi puan ortalamaları açısından da anlamlı bir farklılık belirlenmiştir (F= 17.431, p< 0.05). IBDP öğrencilerinin sosyo-kültürel beceri algı düzeyine ilişkin ortalaması ($\bar{x}$=3.33) iken Ulusal Program öğrencilerinin ortalaması ($\bar{x}$=3.15)'dir. Bu da bize anlamlı farkın sosyo-kültürel becerileri algısı açısında IBDP öğrencileri lehine olduğunu gösterir. Bu anlamlı farkın büyüklüğünü gösteren Eta Kare değeri incelendiğinde, öğrencilerin eğitim aldıkları program türünün sosyo-kültürel becerileri algısı üzerinde düşük düzeyde (η2 = 0.036) etkili olduğunu göstermektedir. Buna göre, öğrencilerin eğitim aldıkları program türünün etkisi %3.6'lık çok sınırlı bir etkidir diyebiliriz.

IBDP öğrencileri ve Ulusal Program öğrencilerinin 21. yüzyıl beceri algıları karşılaştırıldığında; söz konusu program türünün, en fazla öğrencilerin bilişsel beceri algı düzeyleri üzerinde etkili olduğu tespit edilmiştir. İkinci olarak sosyo-kültürel beceri algı düzeyleri üzerinde bir etkiye sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Duyuşsal beceri algı

düzeyleri üzerinde ise anlamlı bir farklılık oluşturmasına karşın, bu düzeye etkisinin oldukça düşük olduğu belirlenmiştir.

3.1.5 Nitel Bulgular

Ölçeğin uygulandığı eğitim kurumlarından iki tanesinde 5 IBDP ve 5 Ulusal Program öğrencisi ile gerçekleştirilen görüşmelerde öğrencilere daha önceden belirlenmiş iki soru yönetilmiş ve görüşleri alınmıştır. Öğrenciler ile yapılan görüşmeler, izinleri doğrultusunda kaydedilmiş ve tez raporuna aktarılmıştır. Görüşmelere katılan öğrencilerin isimleri etik kurallar gereği çalışmada yer almamış, IBDP öğrencileri için IBÖ1, IBÖ2.., Ulusal Program öğrencileri için UÖ1, UÖ2,…. şeklinde kodlanmıştır.

Görüşmelerde öğrencilere aşağıda belirtilen iki soru yönlendirilmiş ve bu soruları kendi görüşleri doğrultusunda yanıtlamaları istenmiştir.

- İçinde bulunulan yüzyılda, bilişsel, duyuşsal ve sosyoekonomik alanlarda bireylerin ihtiyaç duyacakları özelliklerin neler olacağı konusunda görüşünüz nelerdir?

Bu soruya öğrenciler kendi hedefleri doğrultusunda cevap vermişlerdir. Öğrencilerin bu soruya vermiş olduğu cevaplar bilişsel, duyuşsal ve sosyo-kültürel beceri temalarına ayrılarak yorumlanmıştır.

Bilişsel beceri temasında bilgiye ulaşma yolları, bilginin yönetimi, problem çözme ve eleştirel düşünme alt temalarına ulaşılmıştır. Öğrenciler özellikle gelecekteki yaşamlarında teknolojinin yerinin büyük olduğunun farkında olduklarını vurgulamakla beraber, teknoloji ile ulaşılacak bilgilerin doğruluğunun değerlendirilmesi konusunun önemini belirtmişlerdir. Ayrıca çözüm odaklı düşünme ve problem çözme/eleştirel düşünme becerisinin önemi öğrenciler tarafından belirtilmiştir. Ulusal Program öğrencilerinin bu temada daha çok BİT'ne, IBDP öğrencilerinin ise Problem çözme/eleştirel düşünme alt temalarına yoğunlaştıkları görülmektedir. Bu konudaki öğrenci görüşleri aşağıdaki gibidir.

> İçinde bulunduğumuz yüzyılda öncelikle yapay zeka ve teknoloji bilgisine hâkim olmak gerekmektedir. Bu eğitimlerin mutlaka alınması gerekmektedir. Sadece teknolojiyi kullanmak yeterli değildir. Her anlamda eğitimini alarak analiz seviyesine ulaşmak gerekmektedir (UÖ1).

> Teknoloji hızla ilerliyor ve ilerlemeye devam edecek. Kişi kendini her alanda geliştirmeli, teknolojide bunun bir parçası. Herkesin bildiği konularda değil, programlama, yazılım, kodlama gibi konularda gelişmeli (UÖ2)

> Sektörler yeni nesilden esneklik ve kriz yönetimi bekliyor. Sorunlara çabuk ve etkili çözümler bulmak önem kazanıyor (UÖ3).

> Teknolojinin gün geçtikçe ilerlediği dünyada insan tarafından yapılan işler azalmaktadır. İş hayatında seçilen insan olabilmek için önce işi düzgün yapmak sonra diğer insanlardan farklı bir şey sunmak gerekmektedir. Bu ancak çözüm odaklı ve yaratıcı bir insan tarafından yapılabilir (IBÖ3).

> Bana göre en önemli özellik eleştirel düşünmedir. Hangi alanda çalışırsak çalışalım bir bilgi edinirken kaynağın objektifliğine ve güvenilirliğine dikkat etmemiz gerekiyor. Bizimde yorum yaparken tarafsız olmamız ve farklı perspektiflerden bakmamız gerekiyor (IBÖ4).

Duyuşsal Beceri temasında kişisel sorumluluk, çok yönlülük ve girişkenlik alt temalarına ulaşılmıştır. Bu tema ile ilgili öğrenci görüşleri aşağıdaki gibidir.

> Gelecekte bizler için en önemli özelliklerin başında girişkenlik geliyor. Girişkenlikten kastım insan ilişkilerinin ve iletişim yeteneğinin güçlü olması. İkinci olarak özgüven geliyor. Yaptıklarını egoist ve narsist olmadan öne plana çıkartmak ve doğru ifade etmek çok önemli. (UÖ)

> *21. yüzyıl insan profili için birinci şart bence çok yönlülüktür.(UÖ3)*

Sosyo-kültürel temasında sosyallik, küresel düşünme, iletişim ve liderlik alt temaları ön plana çıkmaktadır. Bu tema ile ilgili öğrenci görüşleri aşağıda sunulmuştur. Bu tema altında gerek Ulusal Program gerekse IBDP öğrencilerinin özellikle iletişime ve sosyalleşmeye büyük önem verdikleri görülmektedir. Küresel bakış açısına sahip olma becerisinin sadece IBDP öğrencisi tarafından dile getirildiği, diğer bir beceri olan liderlik becerisinde sadece bir öğrenci tarafından ifade edildiği görülmektedir.

> Önemli ve gerekli beceri yaratıcı liderlik olacaktır. Ama bu eskiden bilindiği anlamda önde giden değil, öndekini çeken yani kendinden sonra geleni yetiştiren lider olmalıdır. (UÖ1)

Bireyin öncelikle kesinlikle insan ilişkileri iyi olmalı. Biz karşımızdakine her şeyi konuşarak, iletişimle, fikirlerimizle ve üslubumuzla anlatıyoruz. (UÖ2)

Robotlaşma hızla yayılıyor ancak bunun yanında kalifiye insan gücünün önemi artıyor. Sadece akademik değil sosyal yönü güçlü bireyler önem kazanacaktır. Kişi kendine kattığı değerleri karşı tarafa da aktarabilmelidir. (UÖ3)

İletişim kurarken kullanılan mimikler, jestler, hareketler çok önemli. Mümkün olduğu kadar fazla iletişim kurup insanın kendini geliştirmesi gerekli. (UÖ4)

İletişim ve teknoloji önde olacaktır. Ancak tek başına teknoloji değil, insanların iletişim kurarak, grup çalışması ile teknolojiyi kullanmaları başarıyı getirecektir. (UÖ5)

Gittikçe globalleşen dünyada sadece ulusal değerleri bilmek yeterli olmamaya başlamıştır. Dünya perspektifine sahip olmak gerekmektedir. (IBÖ1)

Benim için deneyim ve iletişim önemli. Genetik Mühendisi olmak istiyorum ve bir laboratuvar ile iletişim halinde olmak ve deneyim kazanmak benim için önemli. (IBÖ2)

Bir insanın her konuda sosyal olması gerekiyor. IB bunu CAS aktiviteleri ile sağlamaktadır. Gidilen her yerde ve özellikle iş hayatında etrafı ile uyumlu olmak için sosyal olmak önem taşımaktadır. (IBÖ5)

- İçinde bulunduğunuz öğretim programının (IBDP/Ulusal) 21. yüzyıl becerilerini geliştirip geliştirmediklerine ilişkin görüşünüz nedir?

Bu soruda bilişsel, duyuşsal ve sosyo-kültürel beceri temalarına ayrılarak değerlendirilmiştir. Bu soruya IBDP öğrencilerinin verdiği cevaplar genel olarak programa çok da bilinçli girmediklerini göstermektedir. Ancak her biri programı tamamladıktan sonra kendilerine çok önemli katkılarda bulunduğunu belirtmişlerdir. Genel olarak değerlendirildiğinde Ulusal Program öğrencilerinin içinde bulundukları programa eleştirel yaklaştıkları, IBDP öğrencilerinin ise içinde bulundukları programdan memnun oldukları ve olumlu yönlerini vurguladıkları görülmektedir.

Bilişsel beceri temasında araştırma, bilginin kullanımı (yazılı-sözlü ifade), problem çözme alt temaları öne çıkmaktadır. Ulusal Program öğrencilerinin özellikle bu

tema ile ilgili eleştirleri dikkat çekmektedir. Bu tema ile ilgili öğrenci görüşleri aşağıda verilmiştir.

> Ulusal Program'ın ezberci olduğunu düşünüyorum. Yetkin okullar hariç deney ve gözlem yapılmaması, ulusal sınav sistemleri buna sebep olmaktadır. Ulusal sistemde yeterli araştırma imkânı yok. Herhangi bir konu üzerine derinlemesine araştırma yapılmıyor. Oysa başarılı olabilmek için tez ve makale yazmayı, kendini yazılı ve sözlü iyi ifade etmeyi bilmek gerekiyor. (UÖ1)

> Bir öğrenci için ulusal programın yeterli olduğunu düşünmüyorum. Yurt dışındaki programlara göre daha kapsamlı ama çok ağır. Bu ağır program daha lisede dayatıldığı için baskı oluşturduğundan öğrenim sırasında kopukluklar oluyor. Hazmetmeyi, sindirmeyi çok kısa sürede yapmak gerekiyor. Kişiyi geliştirdiğini düşünmüyorum. Genel kültür ya da sınavı geçecek kadar bilgi ediniliyor ancak sınav sonrası pek çok bilgi unutuluyor. Tez ve rapor yazmak gibi kişinin edinmesi gereken becerilere yer verilmiyor. (UÖ2)

> Şu andaki program çağın gereklerine uygun değildir. Bu dünyadaki diğer ülkeler içinde geçerli ancak diğer ülkeler bunu aşmaya çalışıyor. Öğretim programlarında değişikliğe gidiyor. Milli Eğitim Bakanlığı'nın son açıkladığı program gerçek anlamda uygulanabilirse başarının yakalanacağını düşünüyorum. İyi bir revizyona ihtiyaç var. (UÖ3)

> Ulusal programın 21. yüzyıl becerileri anlamında gerekli katkıyı sağladığını düşünmüyorum. Kitaplarda sebep sonuç ilişkisi, uygulamalar ve olayların mantığını kavratılmasına yer verilmeli. Derslerde interaktif olarak işlenmeli. (UÖ5)

> IBDP Programı'na katılırken akademik başarının dışında bir şey beklemiyordum. Her ne kadar sosyal yönü hakkında farklı kaynaklardan bilgi edinmiş olsam da benim bu konuda fazla bir beklentim yoktu. Fakat IBDP Programı'nın sonuna doğru kendimdeki farkı fark ettim. Bir problemle karşılaştığım zaman nasıl daha hızlı çözebileceğimi öğrendim. Yaratıcılığım arttı. (IBÖ3)

> IBDP'ye girerken ileride kullanabileceğim bir diplomayı hedefledim. IB öğrenen profili anlatılmıştı ama o zaman için çok dikkate almadım. Ancak IB bana çok şey kattı. Bence en önemlisi araştırma becerisiydi. Her ödevde kaynakların güvenilirliğini sorguladık. Farklı kaynakların objektifliğine baktık. IB bilgiye çok önem veren bir program ve bu konuda aldığımız TOK dersi var. (IBÖ5)

Duyuşsal beceri teması altında özgüven ve özkimlik alt temaları ön plana çıkmaktadır. Bu tema altındaki becerileri IBDP öğrencileri, programın olumlu yönleri olarak vurgulamıştır.

> IBDP Programı'nı akademik anlamda kullanmasam da ileride bir şeklinde yolumu açacaktır. Bana en önemli katkısı özgüvenimi arttırmasıdır. İlk başta başkalarından edindiğim izlenimler sonucu altından kalkamayacağımızı düşünmüştüm. Herkes bu faaliyetlerin üniversite seviyesinde yapıldığını söylemişti. Ama biz bunları on yedi yaşında yapmaya çalıştık ve başardık. En önemlisi bunun farkına varmaktı. "Tekrar IB programında okur musun?" denildiğinde "Evet." dememin tek sebebi farkındalığımın ve özgüvenimin artmasıdır (IBÖ1)

> IBDP'nin bana en büyük katkısı nelere ilgimin olduğunu keşfetmemi sağlamasıdır. Ayrıca benim pek çok dünya olayına farklı bakış açıları ile bakabilmemi sağladı (IBÖ2).

Sosyo-kültürel tema altında sosyalleşme, iletişim ve küresel düşünme alt temaları görülmektedir. Yine bu tema altında Ulusal Program öğrencileri programın yetersizliğini vurgularken, IBDP öğrencileri diploma programı ile kazandıkları becerilerin olumlu yönlerini vurgulamışlardır. Bu konudaki öğrenci görüşleri aşağıda verilmiştir.

> Genellikle okullar akademik başarıya yöneliyor ama öğrencilerin sosyal becerilerinin gelişimine yeterli önem verilmiyor. Öğrenciler akademik açıdan başarılı olsa bile kendilerini ifade edemeyebiliyorlar. (UÖ4).

> IB'ye girerken sadece akademik yönünden bakmıştım. Ancak başladıktan sonra sadece akademik olmadığını özellikle CAS aktiviteleri ile bizi sosyal anlamda geliştirdiğini gördüm. Akademik anlamda örneğin nasıl tez yazılacağını öğrenirken sosyal anlamda nasıl başkalarına yardımcı olunabileceğini, takım halinde çalışabilmeyi öğrendik. Bu kazanımlar iş hayatında faydalı olacaktır (IBÖ4).

3.2 Yorumlar

3.2.1. IBDP öğrencilerinin 21. yüzyıl becerileri algıları ile ilgili yorumlar

Analizler sonucu IBDP öğrencilerinin sosyo-kültürel beceri algısı ortalamalarının 3.33 ile en yüksek, bilişsel ve duyuşsal beceri algısı ortalamalarının 3.22 ile eşit ve daha düşük olduğu görülmektedir. Araştırmada elde edilen bulgular ve sonuçlar IBDP programının, öğrencilerin 21. yüzyıl bilişsel, duyuşsal ve sosyo-kültürel beceri algılarının oluşmasında etkili olduğunu göstermektedir. Dickson ve diğerleri (Dickson, Perry & Ledger, 2018) tarafından yapılan ve IBDP programının 21. yüzyıl

bilgi ve davranış becerilerini geliştirme yönünde potansiyeli olduğu sonucuna varılan çalışması ile örtüşmektedir.

IBDP öğrencilerinin tüm boyutlarda en yüksek ilk 3 becerisinin sosyal üyelik (3.48), sosyalleşme ve bilgi yönetimi becerileri (3.41) ve sosyal kabul beceri (3.40) algısı olduğu görülmektedir. Bu grubun tüm boyutlarda en düşük becerileri algılarının ise sosyal görev becerisi (3.09), kendini yönetme (3.05) ve problem çözme (3.02) algısı olduğu görülmektedir.

3.2.2. Ulusal Program öğrencilerinin 21. yüzyıl becerileri algıları ile ilgili yorumlar

Ulusal Program öğrencilerinin 21. yüzyıl beceri boyutları arasında en yüksek sosyo-kültürel beceri algısı ortalaması (3.15) olup, ikinci sırada duyuşsal beceri algı düzeyi ortalaması (3.07), üçüncü olarak ise bilişsel beceri algı düzeyi ortalamaları (2.99) gelmektedir. Ulusal Program öğrencilerinin ortalamalarının en yüksek olduğu ilk üç alt boyut sosyal üyelik (3.34), sosyalleşme becerisi (3.24) ve sosyal kabul becerisi (3.20) algısı olarak sıralanmaktadır. Aynı grubun en düşük ortalamaya sahip olan son üç becerisi sosyal görev becerisi (2.93), bilgiden yararlanma becerisi (2.86) ve kendini yönetme (2.83) algısı olarak görülmektedir.

3.2.3. IBDP ve Ulusal Program öğrencilerinin 21. yüzyıl bilişsel becerileri algılarına ilişkin yorumlar

21. yüzyıl becerilerini ölçmeye yönelik uygulanan ölçeğin bilişsel beceri algılarına ait bölümü bilgi yönetim becerileri, bilgiyi yapılandırma becerileri, bilgiden yararlanma becerileri ve problem çözme becerisi olmak üzere 4 alt boyuttan oluşmaktadır.

- Öğrencilerin bilişsel beceri algı düzeyi ölçümlerinin ortalaması alınmış ve IBDP öğrencilerinin ortalamasının 3.22, Ulusal Program öğrencilerinin ortalamasının ise 2.99 olduğu görülmüştür. Buradan IBDP öğrencilerin bilişsel algı düzeylerinin Ulusal Program öğrencilerinden daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

- Bilgi yönetim beceri algısı alt boyutunda IBDP öğrencilerin ortalamasının 3.41 iken Ulusal Program öğrencilerin ortalamasının 3.09 olduğu görülmektedir. Her iki program için ortalama yüksek olmakla birlikte IBDP öğrencilerinin bilgiyi yönetim algısının Ulusal Program öğrencilerinden daha iyi olduğu söylenebilir. Öğrencilerin edindikleri bilginin kaynağı ve bilginin doğruluğundan emin olmak için farklı kaynaklardan araştırma yaptıkları, edindikleri bilgiyi sorguladıkları, gerçekliği olmayan bilgiyi belirleyerek eledikleri sonucu çıkarılabilir.
- Bilgiyi yapılandırma beceri alt boyutunda IBDP öğrencilerin algı ortalaması 3.20 iken Ulusal Program öğrencilerin ortalamasının 2.99 olduğu fark edilmektedir. Buradan hareketle IBDP öğrencilerin elde ettikleri bilgiyi yapılandırarak farklı alanlarda kullanabilme algılarının daha yüksek olduğu yorumu yapılabilir.
- Bilgiden yararlanma alt boyutunda ise IBDP öğrencilerinin algı ortalaması 3.20 ile Ulusal Program öğrencilerinin 2.86 ortalamasının önündedir. 21. yüzyıl bilişsel becerileri alt boyut ortalamaları arasında iki program açısından en büyük fark 0.34 ile bilgiden yararlanma beceri algısında görülmektedir. Bu sonuca göre IBDP öğrencilerinin ulaştıkları bilgiyi farklı alanlarda kullanma becerisi, bir üst seviyeye ya da günlük yaşamlarına transfer edebilme ve böylece kalıcı öğrenmeyi sağlama algılarının Ulusal Program öğrencilerine göre daha yüksek olduğu söylenebilir.
- Problem çözme becerisi alt boyutunda IBDP öğrencilerinin algı ortalaması 3.02 iken Ulusal Program öğrencilerinin ortalaması 2.96'dır. Problem çözme beceri algısında IBDP öğrencileri az farkla Ulusal Program öğrencilerinin önünde yer almakta ve ortalamalar arasında en az fark bilişsel beceri algısı alt boyutları arasında problem çözme becerisi alt boyutunda görülmektedir. Bu sonuca göre IBDP programının öğrencilerin problem çözme beceri algılarının oluşmasında Ulusal Program'a göre fazla bir fark sağlamadığı yorumu yapılabilir.
- 21. yüzyıl beceri algı düzeylerinin eğitim aldıkları program türüne göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan analiz sonucu IBDP'nin, öğrencilerin 21. yüzyıl bilişsel beceri algısının oluşmasında %8 oranında daha fazla etkili olduğu görülmektedir. 21. yüzyıl becerilerinin diğer

boyutları arasında IBDP ve Ulusal Program arasında en büyük farkın bilişsel beceri algısı boyutunda olduğu görülmektedir.

- IBDP ve Ulusal Program öğrencileri ile yapılan görüşmelerde öğrenciler içinde bulunulan yüzyılda bilişsel alanda teknoloji ve yapay zeka, yaratıcılık, eleştirel düşünme, araştırma, problem çözme gibi becerilerin gerekli olacağını vurgulamışlardır. IBDP öğrencileri özellikle problem çözme becerisini vurgularken, ulusal program öğrencileri BIT kullanımı üzerinde durmuşlardır. IBDP öğrencileri IB programının bilişsel beceri kazanımlarının olumlu yönlerini vurgularken, ulusal program öğrencileri ulusal programın 21.yüzyıl bilişsel becerilerini yeterli düzeyde kazandırmadığı yönünde görüş bildirmişlerdir.

IBDP ile Ulusal Program öğrencilerinin 21. yüzyıl beceri algıları arasında diğer boyutlarla karşılaştırıldığında en büyük farkın bilişsel beceri algısı düzeyinde olduğu görülmektedir. Öğretim programlarının hemen hepsinin amacı öğrencilerin donanımlı bireyler olarak yetiştirilmesidir. IBDP programında da bu yaklaşım öne çıkmaktadır. Öğrenen profilinde öğrencilerin sorgulayan, bilgili, düşünen bireyler olarak yetiştirilmek istendiği vurgulanmıştır (The International Baccalaureate Organization , 2013). IBDP programında öğrencilerin 6 farklı alanda geniş ve derinlemesine bilgi sahibi, öğrenmeye karşı pozitif tutum sergileyen, en az iki yabancı dile hakim, disiplinler arası bağlantı kurabilen, TOK dersi ile bilginin doğasını öğrenen, bir yada daha fazla alanda derinlemesine araştırma yapıp bitime tezini hazırlayan bireyler olarak yetiştirmesine yönelik eğitim verilmesi hedeflemektedir (The International Baccaluareate Organisation, 2012:2). Ulusal Program ve IBDP öğrencilerin 21.yüzyıl bilişsel algı düzeyi arasındaki farkın en önemli nedeninin IBDP programın sahip olduğu bu özellikler olduğu düşünülmektedir.

IBDP öğrencileri ile yapılan görüşmelerde de, öğrenciler programın bilişsel anlamda araştırma becerisi edinmede, problem çözmede, olaylara farklı bakış açıları ile bakma konusunda kendilerine katkısını vurgulamışlardır.

Ulusal Program'da öğrencilerle yapılan görüşmelerde de anlaşılacağı gibi öğretim programlarının yoğun olması, bir sınıf seviyesinde çok fazla ders görülmesi araştırma ve uygulamadan daha çok ezbere dayalı eğitim verilmesi gibi sebeplerle ulusal

programın öğrencilerin bilişsel becerileri algılarının gelişmesini yeterli ölçüde sağlamadığı sonucunu ortaya koymaktadır.

Araştırma sonucunda IBDP öğrencilerinin problem çözme becerisinin bilişsel beceri algısı boyutunda en düşük ortalamaya sahip ve Ulusal Program ortalaması ile çok yakın olduğu görülmektedir. IBDP Programının hedeflenen kazanımları gereği olarak bu beceri algısının daha yüksek bir ortalama ile oluşması beklenirken bu sonucun çıkması öğrencilerin problemlere farklı çözümler bulma, farklı yollar arama, problem ile başa çıkma konularında önceden edinmiş oldukları alışkanlıkların IBDP Programı uygulamaları ile yeterli ölçüde değiştiremedikleri şeklinde yorumlanmıştır. IBDP'de öğrencileri Ulusal Program ile birlikte IBDP programının derslerini almakta ve gereklerini yerine getirmeye çalışmaktadır. IBDP ve Ulusal programı birlikte yürütme zorunluluğu ve programların felsefe farkı öğrencilerin karmaşa yaşamasına, kısıtlı zamanda her iki programın zorunluluklarını yerine getirmeye çalışmalarına neden olmaktadır (Ateşkan & diğerleri., 2014:20-21). İki program arasında bocalamaları öğrencilerin problem çözme gibi bazı becerileri algılarının yeterince güçlenememesine neden olduğu şeklinde yorumlanmıştır.

3.2.4. IBDP ve Ulusal Program öğrencilerinin 21. yüzyıl duyuşsal becerileri algılarına ilişkin yorumlar

21. yüzyıl becerilerini ölçmeye yönelik uygulanan ölçeğin duyuşsal beceri algısına ait bölümü Öz kimlik, Öz değer, Kendini yönetme, Kişisel sorumluluk (hesap verebilirlik) olmak üzere 4 alt boyuttan oluşmaktadır.

- 21. yüzyıl duyuşsal beceri algı düzeyi ortalamaları alınmış ve IBDP öğrencilerinin duyuşsal beceri algı düzeyi ortalamalarının 3.22, Ulusal Program öğrencilerinin ortalamalarının ise 3.07 olduğu görülmüştür. Bu sonuca göre her iki programda da öğrencilerin duyuşsal beceri algılarının gelişmiş olduğu görülmekle birlikte IBDP öğrencilerinin duyuşsal beceri algı düzeylerinin Ulusal Program'da eğitim ve öğretim gören öğrencilere göre az farkla daha yüksek olduğu sonucu çıkarılabilir.
- Öz kimlik alt boyutunda IBDP öğrencilerinin algı ortalamasının 3.28, Ulusal Program öğrencilerinin algı ortalamasının ise 3.19 olduğu görülmektedir. Bu

veriye göre her iki program öğrencilerinin kendi kimliklerini algılama konusunda birbirine yakın ve gelişmiş olduğu söylenebilir.

- 21. yüzyıl ölçeğinin duyuşsal beceri algı boyutunun ikinci alt boyutu olan öz değer düzeylerinin ortalamalarına bakıldığında IBDP öğrencilerinin algı ortalamasının 3.31, Ulusal Program öğrencilerinin algı ortalamasının ise 3.17 olduğu görülmektedir. Her iki grupta yer alan öğrencilerin tutarlılık, dürüstlük, verilen sözü yerine getirme gibi değerlere önem verdiği, IBDP öğrencilerinin algısının bu konularda daha gelişmiş olduğu sonucu çıkarılmaktadır.
- Kendini yönetme becerisini alt boyutu düzeylerinin algı ortalamasının IBDP öğrencileri için 3.05, Ulusal Program öğrencileri için 2.83 olduğu görülmektedir. Duyuşsal alan alt boyutları arasında her iki grup için en düşük ortalamaya sahip olan alt boyut kendini yönetme algısı alt boyutu olup, IBDP ve Ulusal Program öğrencilerinin duyuşsal beceri algı ortalamaları arasında en büyük fark 0.22 ile yine bu alt boyutta görülmektedir. Buradan IBDP öğrencilerinin Ulusal Program öğrencilerin göre sistem oluşturma, oluşturulan sisteme uyma, kendini sorgulama, başarısızlığının nedenini bulma gibi konularda daha fazla beceri algısı oluşturmadıkları söylenebilir.
- Kişisel sorumluluk ve hesap verebilirlik boyutunda IBDP öğrencilerinin algı ortalaması 3.19 iken Ulusal Program öğrencilerinin ortalaması 3.05'tir. IBDP programının grup içinde güvenilir olma, inisiyatif alma, sorumluluklarını yerine getirme, görevlerini zamanında teslim etme gibi becerileri edindirme konusundaki algıları Ulusal Program öğrencilerine göre daha ileride olduğu sonucu çıkarılabilir.
- 21. yüzyıl duyuşsal beceri algı düzeylerinin eğitim aldıkları program türüne göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan analiz sonucu IBDP'nin, öğrencilerin 21. yüzyıl duyuşsal beceri algılarının oluşmasında % 2.6 oranında daha fazla etkili olduğu görülmektedir. Bu etkinin çok düşük düzeyde bir etki olduğu söylenebilir. 21. yüzyıl becerileri boyutları arasında IBDP ve Ulusal Program arasında en az farkın duyuşsal beceri algısı boyutunda olduğu görülmektedir.
- Öğrencilerle yapılan görüşmelerde 21. yüzyılda duyuşsal beceri algısı kapsamında bireylerin özellikle esneklik, yaratıcılık, girişimcilik ve kişisel

gelişim gibi becerilere sahip olması gerekliliğini vurgulamışlardır. Kendini yönetme becerisine değinmemeleri bu konuda farkındalıklarının olmadığı yönünde elde edilen verileri doğrulamaktadır.

IBDP ve Ulusal Program öğrencilerinin 21. yüzyıl beceri düzeyleri karşılaştırılması sonucu diğer boyutlara göre en düşük farkın duyuşsal beceri algısı boyutunda olduğu görülmüştür. Analizler incelendiğinde farkın az olmasının temel sebebinin öğrencilerin öz kimlik, öz değer ve kişisel sorumluluk becerilerinin geliştirme oranının her iki programda da yüksek olması olarak açıklanabilir. Hill ve Saxon (2014) bir çok beceri, tutum, davranış ve değerin günümüz eğitiminde yer bulamadığını ancak IB Öğren Profilinde yer aldığını ve kalıcı olduğunu belirtmiştir. IB öğrenen profiline göre öğrencilerin duyuşsal alanda prensipli, açık görüşlü, duyarlı, risk alabilen, dengeli ve yansıtıcı bireyler olarak yetiştirilmesi hedeflenir (The International Baccalaureate, 2015). IBDP öğrencilerinin duyuşsal becerilerinin az farkla yüksek çıkması programda öğrencilere akademik derslerin yanında öğrenen profili kapsamında verilmeye çalışılan bu özellikler ile açıklanabilir. Ulusal Program'da da okullarda verilen eğitim kapsamında kazandırılmaya çalışılan bu özelliklerin IBDP'de daha sistemli ve öğretim programının içine entegre edilerek kazandırılmaya çalışılmasının bu farkı yarattığı şeklinde yorumlanabilir.

Her iki programda da kendini yönetmeye ilişkin algılarının düşük ancak gruplar arasındaki farkın yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Buradan Ulusal Program öğrencilerinin kendini yönetme konusunda düşük düzeyde, IBDP öğrencilerinin de kendilerinden beklenen düzeyde olmadıkları sonucu çıkarılabilir. IBDP öğrencilerinin program gereği kendi öğrenme ve akademik gelişim sorumluluklarını üzerlerine almaları beklenir (The International Baccalaureate, 2014e). IBDP öğrencilerinin yapmaları gereken çalışmaları zamanlamasını yapma, organize olma, başarısızlıklarının sebebini sorgulama ve öz eleştiri yapma becerilerinde Ulusal Program öğrencilerine göre daha fazla algı geliştirmiş olsalar da yeterli gelişimi gösteremedikleri söylenebilir.

3.2.5. IBDP ve Ulusal Program öğrencilerinin sosyo-kültürel becerileri algılarına ilişkin yorumlar

21. yüzyıl becerilerini ölçmeye yönelik uygulanan ölçeğin sosyo-kültürel beceri algısına ait bölümü sosyal üyelik, sosyal kabul becerisi, sosyalleşme becerisi, sosyal görev becerisi olmak üzere 4 alt boyuttan oluşmaktadır.

- IBDP ve Ulusal Program öğrencilerinin sosyo-kültürel beceri algı düzeyi ortalamaları sırasıyla 3.33 ve 3.15 olarak görülmektedir. Buradan IBDP programına dâhil olan öğrencilerin sosyo-kültürel açıdan Ulusal Program öğrencilerine göre 21. yüzyıl becerileri algılarını daha yüksek olduğu çıkarımı sağlanabilir.
- Sosyal üyelik alt boyutunda IBDP öğrencilerinin algı ortalamaları 3.48, Ulusal Program öğrencilerinin ortalamaları ise 3.34'tür. Bu bağlamda her iki program için yüksek değer sergilemekle birlikte IBDP öğrencilerinin topluluğa ait olma, yeni insanlarla tanışma, duygularını farklı kişilerle paylaşabilmeye yönelik algılarının daha fazla gelişmiş olduğu söylenebilir.
- Sosyal kabul alt boyutunda IBDP öğrencilerinin ortalaması 3.40 ve Ulusal Program öğrencilerinin ortalaması 3.20 olup, IBDP öğrencilerinin sosyal kabul beceri algılarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu sonuca bağlı olarak IBDP öğrencilerinin kendileri dışında farklı özelliklere sahip kişileri kabul edebilme yetilerinin gelişmiş olduğu, farklı etnik kökendeki kişilerle arkadaşlık etmekte sorun yaşamadıkları sonucu çıkarılabilir.
- Sosyalleşme becerisi alt boyutunda IBDP öğrencilerinin algı ortalaması 3.41, Ulusal Program öğrencilerinin ortalaması 3.24 olarak görülmektedir. İki grubun bu alt boyutta algıları yakın olmakla birlikte, IBDP öğrencilerinin topluluğun diğer üyeleri ile iletişim, işbirliği, arkadaşlarının güvenini kazanma gibi sosyal konularda algılarının daha gelişmiş olduğu yorumu yapılabilir.
- Sosyal görev becerisi alt boyutunda IBDP öğrencilerinin algı ortalaması 3.09, Ulusal Program öğrencilerinin ortalaması ise 2.93'tür. Sosyal görev becerisi sosyo-kültürel beceriler alt boyutları arasında her iki öğrenci grubu için en düşük ortalamanın görüldüğü alt boyuttur. Sosyal açıdan etkin rol alma, grup içinde lider olmaya çalışma, grup öğrenme aktivitelerine normalden fazla katkı

sağlama gibi konularda her iki grup öğrencinin beceri algısı sınırlı kalmakla birlikte IBDP öğrencilerinin Ulusal Program öğrencilerinden daha yüksek algıya sahip oldukları söylenebilir.

- 21. yüzyıl sosyo-kültürel beceri algı düzeylerinin eğitim aldıkları program türüne göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan analiz sonucu IBDP'nin, öğrencilerin 21. yüzyıl sosyo-kültürel beceri algılarının gelişmesinde % 3.6 oranında daha fazla etkili olduğu görülmektedir. Bu etkinin düşük düzeyde bir etki olduğu söylenebilir. 21. yüzyıl becerilerinin diğer boyutları ile karşılaştırıldığında sosyo-kültürel beceri algısında IBDP ve Ulusal Programlar arasında orta düzeyde fark olduğu görülmektedir.
- Öğrenciler ile yapılan görüşmelerde 21. yüzyılda bireylerin liderlik, iletişim, kriz yönetimi, global perspektif gibi sosyo-kültürel becerilere sahip olması gerektiğini vurgulamışlardır.

IBDP öğrencileri ile Ulusal Program öğrencilerinin sosyo-kültürel boyutta algı farklarının düşük düzeyde olduğu ve farkın diğer boyutlara göre orta seviyede olduğu görülmektedir.

IBDP'nin temel felsefesini oluşturan öğrenen profilinde öğrencilerin düşüncelerini özgüven ve yaratıcılık ile karşı tarafa ileten ve güçlü iletişim kuran (iletişim), kendi kültürlerine ve başkalarının kültürlerine, değerlerine ve geleneklerine saygılı (açık görüşlü), başkalarının ihtiyaçlarına ve duygularına duyarlı ve empati kurabilen (duyarlı) bireyler olarak topluma katılmaları hedeflenmektedir (The International Baccalaureate, 2010). IBDP programında ders içi yada ders dışı her fırsatta öğrencilere kazandırılmaya çalışılan bu becerilerin öğrencilerin sosyo-kültürel algılarının daha fazla gelişmesine sebep olduğu söylenebilir.

IBDP ve Ulusal Program öğrencilerinin en fazla sosyal üyelik beceri algısına sahip olmaları topluluk duygusunun ve topluluğa aidiyetin farkında olmaları ile açıklanabilir. Sosyal kabul ve sosyalleşme beceri algısı değerlendirildiğinde her iki grubunda farklılıklara karşı hoşgörü ve iletişim algılarının gelişmiş olduğu sonucuna varılabilir. Bulgulardan elde edilen sonuçlar IBDP öğrencilerinin ve Ulusal Program öğrencilerinin, diğer sosyo-kültürel beceri alt boyutları ile karşılaştırıldığında sosyal

görev becerisi algılarının daha düşük olduğu fark edilmektedir. Bu sonuç her iki grup öğrencinin de liderlik, grup içinde etkin rol alma algıların yeterince gelişmediği şeklinde yorumlanabilir.

BÖLÜM 4. SONUÇ

Bu bölümde, araştırmanın amacı, araştırma süreci ve elde edilen sonuçlar ile ilgili özet bilgiye, bulguların yorumlanması sonucu varılan yargıya, bu konu üzerinde yapılabilecek gelecekteki araştırmalara ışık tutacağı düşünülen ve araştırılan problemin çözümüne yönelik alanda ne gibi çalışmalar yapılabileceğine hakkında önerilere yönelik araştırmacının özgün değerlendirmelerine yer verilecektir

4.1. Özet

İçinde yaşadığımız yüzyılda öğrenim gören öğrencilere gelecekte kendilerini bekleyen eğitim ve iş hayatında gerekeceği düşünülen beceriler 21.yüzyıl becerileri olarak adlandırılmaktadır. Gelişen teknoloji ile birlikte bu becerilerin geçmiş yıllarda ihtiyaç duyulan becerilerden farklılık göstereceği yapılan araştırmalar sonucunda ortaya konulmuştur. Farklı kaynaklarda farklı başlıklar altında toplanmış olsa da genel olarak araştırmaların belirli bilişsel, duyuşsal ve sosyokültürel 21.yüzyıl gereksinimleri üzerinde birleştiği görülmektedir. Gelecekte gençleri yaşam ve iş hayatında bekleyen bu gereksinimlere yönelik eğitim ve öğretimin verilmesi okullarda eğitim gören bu zamanın gençleri için en büyük gereksinimdir. Farklı eğitim- öğretim programları üzerinde yapılan çalışmalar, eğitim ve öğretim programı değişiklikleri, öğretim ortamı yenilemeleri bu hedefe yönelik olarak gerçekleştirilmektedir.

Bu çalışmada, Türkiye'de Ulusal Program ve Uluslararası Bakalorya Programında eğitim gören lise öğrencilerinin 21. yüzyıl beceri algıları ve bu beceri algılarının oluşmasında Uluslararası Bakalorya Programı ve MEB Ulusal Program arasında fark olup olmadığı varsa bu farklılığın ne ölçüde ve hangi alanlarda etkili olduğu araştırılmıştır.

Araştırma 2018-2019 öğretim yılında İstanbul'da 1, Ankara'da 2, Bursa'da 1 özel okulda olmak üzere 141 IBDP, 332 Ulusal Program toplam 473 öğrenciyi kapsamaktadır.

Araştırmada literatür taramasına bağlı olarak 21. yüzyıl becerileri bilişsel, duyuşsal ve sosyo-kültürel beceriler olarak 3 farklı boyutta incelenmiştir. Her bir boyutun 4 alt boyutu bulunmaktadır. Araştırmanın nicel kısmında öğrencilere 33 soruluk 21. yüzyıl becerileri algılarını ölçmeye yönelik ölçek uygulanmıştır. Kullanılan ölçekte her bir alt boyuta yönelik sorular yer almaktadır. Nitel kısmında ise ölçeğin uygulandığı A okulundan 5 IBDP ve B okulundan 5 Ulusal Program öğrencisine konu ile ilgili iki soru yöneltilerek görüşme yapılmış, görüşmelerin kaydı alınmış, dökümü oluşturulmuş, öğrenci görüşleri kodlanarak belirlenen temalara göre ayrılmış ve değerlendirilmiştir. Nicel veriler SPSS programında analiz edilmiş, elde edilen bulgular, temalarına göre nitel veriler ile birlikte yorumlanmıştır.

Araştırma bulgularına göre Ulusal Program ve IBDP öğrencilerin 21. yüzyıl beceri algıları bilişsel, duyuşsal ve sosyo-kültürel alanda ve bu alanların alt boyutlarında belirlenmiştir. MEB Ulusal programına dahil olan öğrencilerle IBDP'de eğitim gören öğrencilerin 21. yüzyıl beceri algıları karşılaştırıldığında iki grup arasında IBDP öğrencileri lehine orta düzeyde bir fark olduğu görülmüştür. Bu farklılık incelendiğinde diğer boyutlar arasında en büyük fark olan %8 ile bilişsel becerileri algısında IBDP'nin Ulusal Program'a göre orta düzeyde daha etkili olduğu görülmektedir. IBDP'nin, sosyo-kültürel beceri algısında %3,6, duyuşsal beceri algısında ise % 2,6 fark ile ulusal programa göre düşük düzeyde fakat daha etkili olduğu görülmüştür. Bilişsel düzey becerileri algısında özellikle IBDP'nin öğrencilere akademik katkıları sonucu bilgiden yararlanma becerisinin bu öğrencilerde geliştiği, edindikleri bilgileri farklı alanlara ve günlük yaşama transfer edebildikleri sonucu görülmüştür. Buna karşılık bilişsel beceri düzeyinde IBDP öğrencileri ile ulusal program öğrencileri arasında problem çözme becerisi konusunda fazla fark olmadığı ve IBDP öğrencilerinin problem çözme beceri algısını beklenen düzeyde kazanmadıkları görülmüştür. Bu sonuç IBDP öğrencilerinin geçmişten edindikleri alışkanlıkları IBDP programı süresince yeterince değiştiremedikleri, IBDP'nin MEB programı ile birlikte uygulanma zorunluluğunun IBDP öğrencilerinin iki programın beklentileri arasında bocalamasına neden olduğu, bir yandan ulusal programı da devam ettirdiklerinden eski alışkanlıklarını sürdürerek IBDP'nin bazı kazanımlarını tam anlamı ile edinemedikleri şeklinde yorumlanmıştır.

Sosyo-kültürel beceri boyutunda her iki grup öğrencinin becerileri algılarının oluştuğu ancak IBDP'nin "Öğrenen Profili" ile öğrencilere kazandırdığı özellikler sebebi ile öğrencilerin bu konuda daha yüksek algıya sahip olduğu sonucuna varılmıştır. Buna karşılık liderlik ve grup içinde aktif rol alma becerilerini temsil eden sosyal görev becerisi alt boyutunda IBDP'nin beklenen düzeyde algı oluşmasına neden olduğu görülmemiştir.

Duyuşsal beceri boyutunda her iki grup öğreninin de öz kimlik, özdeğer ve kişisel sorumluluk alt boyutlarında becerileri algılarının gelişmiş olduğu görülmekle birlikte IBDP öğrencilerinin, Ulusal Program öğrencilerine göre bahsi geçen beceri algı düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Ancak IBDP ve Ulusal Program öğrencileri duyuşsal beceri boyutunda en düşük ortalamayı kendini yönetme alt boyutunda elde etmiştir. Ulusal Program öğrencilerinin kendini yönetme beceri algısı IBDP öğrencilerinden daha düşük düzeyde olmakta birlikte IBDP sistemi ile öğrencilere kazandırılmak istenen zamanlama, organize olma, başarısızlığın sebebini sorgulama ve öz eleştiri yapma gibi konularda IBDP öğrencilerinde yeterince gelişim göstermedikleri görülmüştür.

4.2. Yargı

IBDP'nin, öğrencileri araştırma, sorgulama, doğru bilgi edinme, bilgiyi farklı alanlarda kullanabilme, sözlü ve yazılı ifade edebilmeye yönlendiren akademik programı, bilgi teorisi dersi ve bitirme tezi, bilişsel becerilerin gelişmesini sağlamakta, yaratıcılık-eylem-hizmet çalışmaları ise iletişim, grup içinde çalışma, sosyal üyelik, sosyal kabul, öz değer, öz kimlik, kişisel sorumluluk gibi sosyo-kültürel ve duyuşsal becerileri algılarının gelişmesini desteklemektedir. Programın tümünde öğrencilere kazandırılması hedeflenen "Öğrenen Profili" kazandırılmak istenen 21.yüzyıl becerilerinin pek çoğunu içermektedir. Araştırma sonucunda bu beceri algılarından çoğunun IBDP öğrencilerinde yüksek seviyede oluştuğu görülmektedir. Ancak liderlik becerisi, grup içinde sorumluluk alma, öz eleştiri ve problem çözme gibi konularda, IBDP öncesi ulusal eğitim-öğretim programın etkisi, Ulusal Program ve IBDP'nin birlikte uygulanıyor olması hem de toplumsal kültür gereği daha korumacı bir yaklaşımla yetiştirilmeleri sonucu öğrencilerin daha yavaş ilerledikleri yargısına

varılmıştır. Bu bağlamda, Türkiye'deki IBDP öğrencilerine özellikle liderlik becerilerini, kişisel sorumluluk ve kendilerini yönetme becerisini kazandırmak, problemler ile başa çıkma ve doğru çözümler bulma yönünde eksiklerini gidermek amacı ile programa katıldıklarından itibaren geliştirici çalışmalar yapılması ön görülmektedir.

Ulusal Program öğrencileri açısından bakıldığında Türkiye'de değişen eğitim sistemleri ve bu sistemlerin öğrencilere getirdiği akademik yük, değişen ulusal sınav sistemleri, ezberci eğitim yaklaşımı gibi sebepler ile MEB Ulusal Programı ile 21.yüzyıl becerileri algısının öğrencilerde yeterli ölçüde oluşmadığı düşünülmektedir. MEB tarafından açıklanan eğitim sistemi ve yeni öğretim programı bu anlamda ümit verdiği söylenebilir. Ancak sadece eğitim öğretim programlarının hazırlanmasının sorunu çözmek için yeterli olduğu düşünülmemelidir. Eğitim öğretim kadrolarının ve okul yönetimlerinin amaçlanan hedefler doğrultusunda vizyonlarını yenilemeleri, IBDP gibi uluslararası programlardan yararlanarak ve uygun yönlerini okul kültürü içine dahil ederek, ezberci değil öğrenciye öğrenmeyi öğreten yaklaşım ile eğitim vermeleri süreci hızlandıracak ve Türkiye'de öğrencilere 21. Yüzyıl becerilerini kazandırmak yönünde büyük adımlar atılmasını sağlayacaktır. Bunun yanı sıra ortaokuldan liseye, liseden üniversiteye geçerken yapılan merkezi sınavlar öğrencilerin sadece akademik başarısını ölçmeye yönelik olduğundan, öğrencilere gelecek yaşamları için kazandırılması gereken sosyal ve duyuşsal beceriler çoğunlukla ikinci planda kalmaktadır. IBDP ile öğrencilerine kazandırılan bu beceriler, ulusal program öğrencileri içinde eğitim-öğretim sistemi içine entegre edilmeli, öğrencilerin, iletişim, takım çalışması, kültürel farklılıkları kabullenme, liderlik, yaratıcılık, sosyal sorumluluk gibi becerilerini geliştirecek çalışmalar eğitim-öğretimin içinde yaratılan fırsatlarla kazandırılmalıdır.

IBDP ve Ulusal Program'ın öğrencileri için 21. yüzyıl bilişsel, duyuşsal ve sosyo-kültürel beceri algı düzeyleri arasındaki fark bilişsel boyutta orta düzeyde, sosyo-kültürel ve duyuşsal boyutta ise düşük düzeydedir. Analizler sonucu IBDP ve Ulusal Program öğrencilerin 21. yüzyıl beceri boyutlarının kendi içlerinde yapılan değerlendirmesinde her iki öğrenci grubunun en fazla sosyo-kültürel boyutta becerileri algılarını geliştirdikleri görülmektedir. Daha sonra duyuşsal ve bilişsel beceri algıları gelmektedir. Her iki grubun en yüksek ortalamalı ilk üç alt boyut ve en düşük ortalamalı

son üç alt boyut becerileri algılarının birbirleri ile çok benzeştikleri görülmektedir. Bunun nedeninin çalışma grubunun aynı özel okullarda öğrenim gören IBDP ve Ulusal Program öğrencilerinden seçilmiş olması olarak yorumlanmıştır. Bu IBDP'nin uygulandığı okulların Ulusal Program işleyişini de bir oranda değiştirdiği, bakış açısını ve okul kültürünü etkilediği düşünülerek olumlu şekilde yorumlanmıştır.

4.3. Öneriler

Araştırma dört farklı okulda öğrenim gören, aynı okulların IBDP ve Ulusal Programı'na dâhil olan öğrenciler ile gerçekleştirilmiştir. Bundan sonra yapılacak bir çalışmada IBDP öğrencileri ve Ulusal Program öğrencileri farklı okullardan örnekleme dâhil edilebilir. Yargı bölümünde belirtildiği üzere IBDP programı gibi uluslararası bir programın okul içinde uygulanması, iletişim halinde bulunan yönetim ve öğretim kadrosunun birbirinden etkilenmesine dolayısıyla tüm öğrencilerin benzer bakış açıları kazanarak okul kültürünün etkilenmesine neden olmuş olabilir. Bu nedenle Ulusal Program için, IBDP programının uygulanmadığı bir okuldan örneklem alınması önerilmektedir.

Sadece özel okullarda gerçekleştirilen bu çalışmada IBDP uygulayan ve uygulamayan devlet okullarına da yer verilebilir.

Araştırma sonucu IBDP öğrencilerinin bilişsel boyutta problem çözme becerileri, duyuşsal boyutta kendini yönetme becerileri ve sosyo-kültürel boyutta sosyal görev becerileri algı ortalamaları düşük çıkmıştır. Başka bir araştırmanın Türkiye'de IBDP eğitim ve öğretimine ışık tutması açısından bu konularda yapılması önerilir. Örneğin bu alanda yapılacak bir çalışma programa dahil olacak öğrencilerin eksiklerinin belirlenmesi ve bu eksiklerin geliştirilmesi için yapılacak ön çalışmaların planlanması açısından faydalı olabilir.

İki programın karşılaştırılması araştırmada yapılmış, Ulusal Program'ın her üç bilişsel alanda eksikleri vurgulanmıştır. 21. yüzyılda Türkiye'de eğitim ve öğretimin üst seviyelere çıkarılması, gelecek nesillerin eğitim-öğretim, sektörlerin ise tüm teknolojik gelişmelerin ve robotlaşmanın yanında çağa uygun ihtiyaçlara cevap veren, bilişsel,

duyuşsal ve sosyal yönü kuvvetli bireylerin yetişmesi için bu eksiklerin giderilmesi yönünde araştırmalar yapılabilir.

EK'LER

EK-A Araştırma Ölçeği

Dear Students,

This questionnaire has been prepared to gather information on the acquisition of 21st century skills. It is thought that below survey questions will take no more than 30 minutes. The questionnaire does not contain any personal discomfort questions. Participation is entirely voluntary. The questionnaire does not ask you for any identification information. The answers will be kept strictly confidential. The results of the research will be used in different scientific publications. Therefore, kindly ask you to answer all questions.

Thank you in advance for your diligence and contribution.

PLEASE DON'T FORGET TO ANWER TWO QUESTIONS ON THE OPTIC FORM.

Esra Öztermiyeci

esra.oztermiyeci@gmail.com

Educational Performance Indicator for New Millenium Learners

1- When I study, I collect necessary data.
a)Strongly Agree b) Agree c)Disagree d) Strongly Disagree

2- I usually make use of other sources of data than the textbook.
a)Strongly Agree b) Agree c)Disagree d) Strongly Disagree

3- When I study, I look for answers on the Internet or in the library
a)Strongly Agree b) Agree c)Disagree d) Strongly Disagree

4- I can locate and make use of data or information that are useful to my studies.
a)Strongly Agree b) Agree c)Disagree d) Strongly Disagree

5- I usually ask myself whether I understood class content well.
a)Strongly Agree b) Agree c)Disagree d) Strongly Disagree

6- I usually reflect upon the content even if I understood it well.
a)Strongly Agree b) Agree c)Disagree d) Strongly Disagree

7- When I study, I try to find answers to my questions.
a)Strongly Agree b) Agree c)Disagree d) Strongly Disagree

8- If I cannot understand the content, I try to fully make sense of it by asking other people.
a)Strongly Agree. b) Agree c)Disagree d) Strongly Disagree

9- I try to apply things I learned in the class to the real World.
a)Strongly Agree b) Agree c)Disagree d) Strongly Disagree

10- I usually raise questions on ordinary thoughts and look for alternatives.
a)Strongly Agree b) Agree c)Disagree d) Strongly Disagree

11- I provide solutions that no one else thought of.
a)Strongly Agree. b) Agree c)Disagree d) Strongly Disagree

12- I can find solutions even though the problem is complex.
a)Strongly Agree b) Agree c)Disagree d) Strongly Disagree

13- I usually think of the solution and deal with the problem calmly
a)Strongly Agree b) Agree c)Disagree d) Strongly Disagree

14- I know my strengths and weaknesses.
a)Strongly Agree b) Agree c)Disagree d) Strongly Disagree

15- I have dreams and goals that I can clearly explain to others.
a)Strongly Agree. b) Agree c)Disagree d) Strongly Disagree

16- I try to maintain integrity in my life.
a)Strongly Agree. b) Agree c)Disagree d) Strongly Disagree

17- When I did something dishonest, I try to rectify it.
a)Strongly Agree b) Agree c)Disagree d) Strongly Disagree

18- I try my best to keep promises I made with myself or with others.

a)Strongly Agree. b) Agree c)Disagree d) Strongly Disagree

19- I take good care of the list of things I have to do.
a)Strongly Agree b) Agree c)Disagree d) Strongly Disagree

20- If I get lower grades than I expected, I try to find out why.
a)Strongly Agree b) Agree c)Disagree d) Strongly Disagree

21- I am usually reliable in a group learning situation.
a)Strongly Agree. b) Agree c)Disagree d) Strongly Disagree

22- I try my best to perform my role in a group learning situation.
a)Strongly Agree b) Agree c)Disagree d) Strongly Disagree

23- I usually submit school assignments on time.
a)Strongly Agree b) Agree c)Disagree d) Strongly Disagree

24- I think it is important to have chances to meet new people through extracurricular (club) activities.
a)Strongly Agree. b) Agree c)Disagree d) Strongly Disagree

25- I have others besides school friends with whom I can share my feelings.
a)Strongly Agree. b) Agree c)Disagree d) Strongly Disagree

26- I am usually nice to new students in the class.
a)Strongly Agree b) Agree c)Disagree d) Strongly Disagree

27- I can hang around with classmates with personalities and interests very different from mine.
a)Strongly Agree. b) Agree c)Disagree d) Strongly Disagree

28- I don't think ethnicity has anything to do with making friends.
a)Strongly Agree b) Agree c)Disagree d) Strongly Disagree

29- I usually cooperate and work well with others.
a)Strongly Agree b) Agree c)Disagree d) Strongly Disagree

30- I am confident that I can gain the trust of my friends.
a)Strongly Agree b) Agree c)Disagree d) Strongly Disagree

31- I try to be a leader in a group learning situation.
a)Strongly Agree b) Agree c)Disagree d) Strongly Disagree

32- In a situation where we need to make decisions together, my friends usually follow my choice.
a)Strongly Agree b) Agree c)Disagree d) Strongly Disagree

33- I contribute more than an average amount when I am in a group learning activity.
a)Strongly Agree b) Agree c)Disagree d) Strongly Disagree

EK-B Ölçek İzin Belgesi

☆ 강명희

Ynt:Permission

Kime: Esra Oztermiyeci

Dear Esra,

You may use the scale for your thesis and the scale is four point Likert like scale.
What other help would you need?

Best,

강명희
이화여자대학교 사범대학 교육공학과, 교수
e-Mail: mhkang@ewha.ac.kr
Phone: (02) 3277-2712
Fax : (02) 3277-2728

Myunghee Ju Kang
Educational Technology Department
Ewha Womans University
Seoul, Korea

EK-C Anket Uygulama İzni

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü

Sayı : 36077160-405.99-E.22785227 27.11.2018
Konu : Araştırma İzni

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : Maltepe Üniversitesi Rektörlüğü Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün 26.11.2018 tarihli ve 22619930 sayılı yazısı.

Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Tezli Yüksek Lisans / Uluslararası Bakalorya İleri Liderlik Sertifikası Programı öğrencisi Esra ÖZTERMİYECİ'nin ilgi yazı eki illerinde faaliyet gösteren Özel Marmara Koleji, Özel Bilkent Lisesi, TED Ankara Koleji, TED Bursa Kolejinde öğrenim gören lise öğrencilerine yönelik "Türkiyede Uluslararası Bakalorya Diploma Programının 21. Yüzyıl Becerilerini Edinme Yetkisi" konulu anket ve görüşme yapma talebi bildirilmiştir.

Söz konusu araştırmanın; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Millî Eğitim Temel Kanunu ile Türk Millî Eğitiminin genel amaçlarına uygun olarak yürürlükte olan tüm yasal düzenlemelerde belirtilen ilke, esas ve amaçlara aykırılık teşkil etmeyecek şekilde, denetimleri ilgili okul, ilçe/il millî eğitim müdürlükleri tarafından gerçekleştirilmek üzere, derslerin aksatılmaması ve gönüllülük esasına göre yapılması kaydıyla ilgi yazı ekinde adı geçen hedef kitle okullara duyurulması hususunda bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Vedat KUŞGÖZOĞLU
Bakan a.
Genel Müdür V.

Ek: İlgi yazı ve ekleri

Dağıtım:
Gereği:
İstanbul Valiliğine
Ankara Valiliğine
Bursa Valiliğine

Bilgi:
Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Güvenli Elektronik İmzalı
Aslı İle Aynıdır.
28/11/2018

Adres: MEB.Beşevler Kampüsü E/Blok ANKARA
Elektronik Ağ: www.meb.gov.tr
e-posta: ookgm@meb.gov.tr

Bilgi için: Fatma Süleymanoğlu Öğrt.
Tel: 0 (312) 413 34 02
Faks: 0 (312) 223 99 26

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. https://evraksorgu.meb.gov.tr adresinden eb00-e347-3071-803b-1088 kodu ile teyit edilebilir.

KAYNAKÇA

Akınoğlu, Orhan. "Türkiye'de Uygulanan ve Değişen Eğitim Programlarının Psikolojik Temelleri," **M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi**. ss. 31-46, 2005.

ATC21S. "21st Century Skills," **ATC21S**. *http://www.atc21s.org*. 2009-2012. (22 Ocak 2019).

Ateş, Murat. "Türkiye'de IBDP (Uluslar arası Bakalorya Diploma Programı) ve Coğrafya İçeriği," **Marmara Coğrafya Dergisi**. 23: 111-134, 2011.

Ateşkan , Armağan, Jale Onur, Sıla Sagun, Margaret Sands & M. Sencer Çorlu. *Alignment between the DP and MoNEP in Turkey and effect of these programmes on the achievement and development of university students*. Final Report. Graduate School of Education. Ankara: Bilkent University, 2014.

Binkley, M, O Erstad, J Hermna, S Raizen, M Ripley, M Miller-Ricci & M Rumble. "Defining Twenty-First Century Skills.," **Springer Link**. *https://link.springer.com/chapter/10.1007%2F978-94-007-2324-5_2#citeas*. 2011. (05 August 2018).

Büyüköztürk, Şener. **Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı**. 25.baskı. Ankara: Pegem Akademi, 2019

Bora, Nuray. *Uluslararası Bakalorya Diploma Programının (IB) öğretmen ve öğrencilerin öğrenme iklimi ile ilgili algıları üzerine etkisi*. Yüksek Lisans. Sosyal Bilimler Enstitüsü/Eğitim Bilimleri Bölümü/Eğitim Yönetimive Denetimi Bilim Dalı. İstanbul: Maltepe Üniversitesi, 2010.

"Cambell, Donald T. & Donald W. Fiske. Convergent and Discriminant Validation By the Multitrait- Multimethod Matrix," **Psychological Bulletin**. 56: 81-105, 1959" (Creswell, 2017: 14'deki alıntı).

Candy, Philip C. *Linking Thinking Self-directed learning in the digital age*. Canberra: 2004.

Creswell, John W. **Araştıma Deseni Nitel, Nicel ve Karma Yöntem Yaklaşımları**. Ed. Beşir Selçuk Demir. 4.baskında çeviri. Çev.: Işıl F. Bilican, Esra Bukova Güzel, Murat Bursal, Mesut Bütün , Yüksel Dede, Beşir Selçuk Demir, Hülya Ercan, İbrahim Erdoğan, & Güney Hacıömeroğlu. Ankara: Eğiten Kitap, 2017

Demirel, Özcan. "Türkiye'de Program Geliştirme Uygulamaları," **H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi**. ss. 27-43, 1992.

Demir, Ergül, Özkan Saatçioğlu & Fatih İmrol. "Uluslararası Dergilerde Yayınlanan Eğitim Araştırmalarının Normallik Varsayımları Açısından İncelenmesi," **Current Reseach in Education**. ss. 130-148, 2016.

Dickson, Anisah, Laura B. Perry & Susan Ledger. "Impacts International Baccalaureate Programmes on teaching and learning: A review of the literature," **Journal of research in International Education**. ss. 240-261, 2018.

Dulun, Öykü. *Öğrencilerin bakış açısından Uluslararası Bakalorya programına hazırlık süreci: 21.yüzyıl becerilerini geliştirmek üzere*. Doktora. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara: İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi, 2018.

Eurydice, the information network on education in Europe. "Key Competencies; A Developing concept in general compulsory education," Brussels *http://biblioteka-krk.ibe.edu.pl/opac_css/doc_num.php?explnum_id=503*. 2002.

Göçmen, Gültekin. *Uluslararası Bakalorya Programının uluslararası anlayış geliştirmeye katkısı (Türkiye örneği)/ The contribution of international baccalaureate diploma programme to develop international understanding (The case of Turkey)*. Yüksek Lisans. Eğitim Bilimleri Enstitüsü - Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı. İstanbul: Marmara Üniversitesi, 2010.

"George, D. & P. Mallery. **SPSS for Windows step by step: A simple guide and reference 11.0 update (4th edition)**. Boston: Allyn & Bacon, 2003" (Gliem & Gliem, 2003: 87'deki alıntı).

Gliem, Joseph A. & Rosemary R. Gliem. "Calculating, Interpreting, and Reporting Cronbach's Alpha Reability Coefficient for Likent-Type Scales," *Midwest Research-to-Practice Conference in Adult, Continuing and Community Education*: 82-88. Columbus, Oh: The Ohio State University, 2003.

Hill, Ian & Susan Saxton. "The International Baccalaureate (IB) Programme: An International Gateway to Higher Education and Beyond," **Higher Learning Research Communications**. 4(3): 42-52, 2014.

"Howitt, D. & D. Cramer. **Introduction to SPSS statistics in psychology: For version 19 and earlier (Fifth edition)**. London: Pearson Education Limited., 2011" (Demir, Saatçi, İmrol, 2016: 133'deki alıntı).

"Jick, T.D. "Mixing qualitative and quantitative methods; Triangulalation in action," **Administrative Science Quarterly**. 24: 602-611, 1979" (Creswell,2017: 14'deki alıntı).

Kang, Myunghee, II-Hyun Jo, Jeonghee Seo, Jongho Shin & Heo Heeok. "Developing an Education Performance Indicator for New Millennium Learners," **Journal of Research on Technology in Education**. 43, 2: 157-170, 2010-2011.

Karakaş, Münevver Mehtap. *Ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin Fen Bilimlerine Yönelik 21.Yüzyıl Beceri Düzeylerinin Ölçülmesi*. Yüksek Lisans. Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı. Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, 2015.

Karasar, Niyazi. **Bilimsel Araştırma Yöntemi**. 2.yazım 33.baskı. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık ve Eğitim

Koşar, Didem, Serkan Koşar & Feridun Sezgin. "Teachers' and School Administrators' Views on Reasons and Prevention of Academic Failure in High Schools," **Inönü University Journal of the Faculty of Education**. 17, 1: 95-111, 28 02 2016.

"Lind, D.A., W.G. Marchal & S.A: Wathen. **Basic statistics for business and economics (Fifth edition)**. United States: McGraw-Hill Companies., 2006" (Demir, Saatçi, İmrol, 2016: 133'deki alıntı).

"McKillup, S. **Statistics explained:An introductory guide for life scientists(second edition)** United States: Cambridge University Press, 2012"(Demir, Saatçi, İmrol, 2016: 133'deki alıntı).

Metli, Akın. *Forms of Support for and Challenges to Fostering International-Mindedness:Perspectives About the International Baccalaureate Diploma Program From Different School Context*. Doctoral Dissertation. Graduate School of Education. Ankara: İhsan Doğramacı Bilkent University, 2018.

Milli Eğitim Bakanlığı. "Mutlu Çocuk Mutlu Türkiye 2023 Eğitim Vizyonu," **2023vizyonu.meb.gov.tr**. *http://2023vizyonu.meb.gov.tr*. 2018. (30 January 2019).

Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu. "Müfredat Yenileme ve Değişiklik Çalışmaları Üzerine.," **ttkb.meb.gov.tr**. *https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_07/18160003_basin_aciklamasi-program.pdf*. 2017. (11 Eylül 2018).

"Milli Eğitim Temel Kanunu (1739 S.K.)," 14574, Resmi Gazete, 1973. *http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1739.pdf* (06 Eylül 2018).

National Research Council. "Assessing 21st Century Skills : Summary of the Workshop," **The National Academics of Science Engineering Medicine NAP**. *http://www.nap.edu/read/13215/chapter/1*. 2011. (24 Ağustos 2018).

OECD. "Definition and Selection of Competencies: Theoretical and Conceptual Foundation (DeSeCo) Key Competencies for a Successful Life and a Well-Functioning Society," **OECD**. *https://www.academia.edu/36403881/Definition_and_Selection_of_Competencies_Theoretical_and_Conceptual_Foundations_DeSeCo_Summary_of_the_final_report_Key_Competencies_for_a_Successful_Life_and_a_Well-Functioning_Society*. 2003. (21 January 2018).

OECD. "The Definition and Selection of Key Competencies Executive summary," **OECD**. *https://www.oecd.org/pisa/35070367.pdf*. 2005. (10 August 2018).

OECD. "The Nature of Learning Using Research to Inspire Practise," **OECD ilibrary**. *https://read.oecd-ilibrary.org/education/the-nature-of-learning_9789264086487-en#page1*. 2010. (26 January 2019).

OECD. "PISA 2015 key findings for Turkey," **OECD.org**. *http://www.oecd.org/turkey/pisa-2015-turkey.htm*. 2015. (30 January 2019).

Resnick, Mitchel. "Rethinking Learning in the Digital Age," *https://dam-prod.media.mit.edu/x/files/papers/mres-wef.pdf*. 2002. (2019).

"Sieber , Sam D. "The Integration of Fieldwork and Survey Methods," **American Journal of Sociology**. 78: 1335-1359, 1973" (Creswell,2017: 14'deki alıntı).

Şencan, Hüner. *"Sosyal ve Davranışsal Ölçümlerde Güvenilirlik ve Geçerlilik"*. Ankara: 2005.

"Tabachnick, B.G. & L.S. Fidell. **Using Multivariate statistics (Sixth edition)**. United State: Pearson Education, 2013" (Demir, Saatçi, İmrol, 2016: 133'deki alıntı).

Teke, Samet. *Perspective of Undergraduate Students Toward IBDP and MoNE High School Education*. Yüksek lisans. Eğitim Bilimleri Enstitüsü- Eğitim Programları ve Öğretimi Anabilim Dalı. Ankara: İhoğramacı Bilkent Üniversitesi, 2015.

The International Baccalaureate. "The Learner Profile," **The IB Learner Profile**. *https://www.ibo.org/globalassets/publications/recognition/learnerprofile-en.pdf*. 2010. (08 Ekim 2019).

The International Baccalaureate. "Mission," **ibo.org**. *https://www.ibo.org/about-the-ib/mission/*. 2014a. (30 August 2018).

The International Baccalaureate. "Curriculum," **ibo.org**. *https://www.ibo.org/programmes/diploma-programme/curriculum/*. 2014b. (30 January 2019).

The International Baccalaureate. "Turkey-International Baccalaureate Find an IB World School," **The International Baccaureate(IB) public website**. *https://www.ibo.org/programmes/find-an-ib-school/?SearchFields.Country=TR&SearchFields.ProgrammeDP=true*. 2014d. (06 Ekim 2019).

The International Baccalaureate. "Students learn how to learn," **Benefit of the IB**. *https://www.ibo.org/benefits/why-the-ib-is-different/*. 2014e. (08 Ekim 2019).

The International Baccalaureate. "Guide to the International Baccalaureate Diploma Programme," **Diploma Program**. *http://www.biss.com.cn/upfiles/upload/files/635837302045068732.pdf*. 2015. (08 Ekim 2019).

The International Baccalaureate Organization. "IB Learner Profile," **ibo.org**. *https://www.ibo.org/contentassets/fd82f70643ef4086b7d3f292cc214962/learner-profile-en.pdf*. 2013. (30 August 2018).

The International Baccalaureate Organization. "International Baccalaureate Turkey," **ibo.org**. *https://www.ibo.org/about-the-ib/the-ib-by-country/t/turkey/*. 2014c. (31 August 2018).

The International Baccaluareate Organisation. "The IB Diploma Programme," **ibo.org**. *https://www.ibo.org/globalassets/publications/become-an-ib-school/ibdp_en.pdf*. 2012. (7 Ekim 2019).

Toker Gökçe, Asiye. "Türk Eğitim Sisteminde 2000'li Yıllarda Gerçekleşen Yapısal Değişiklikler," **Prof. Dr. Emine Akyüz'e Armağan Akademisyenlikte 50 Yıl**: 381-392. Ankara: Pegem, 2018.

Trilling, Berne & Charles Fadel. **21st Century Skills**. San Francisco: Jossey - Bass, 2009

"Wilcox, R.R. **Modern statistics for the social and behavioral sciences: A practical introduction.** United States: Chapman & Hall/CRC Press, 2012 " (Demir, Saatçi, İmrol, 2016:133'deki alıntı)

World Economic Forum. "New Vision for Education Unlocking the Potential of Technology," **World Economic Forum**. Geneva *http://www3.weforum.org/docs/WEFUSA_NewVisionforEducation_Report2015.pdf* . 2015. (01 Ağustos 2018).

Wright, Ewan & Moosung Lee. "Developing skills for youth in the 21st century: The role of elite international Baccalaureate Diploma Programme schools in China," **International Review of Education**. 60: 199-216, 2014.

Yıldırım, Ali & Hasan Şimşek. **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri**. 11.baskı. Ankara: Seçkin Akademik ve Mesleki Yayınlar, 2018